

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การตกแต่งกำไรภายใต้เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ปี 2555
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พัชรมณี วรวงศ์

- 1 พ.ศ. 2560
370556

Thiraporn

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

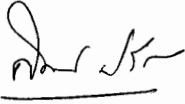
คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

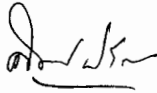
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ พัชรมณี วรวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์)

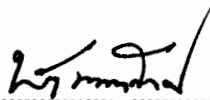

.....กรรมการ
(ดร.พรปวีณ์ ชาญสุวรรณ)

.....กรรมการ
(ดร.อิสราภรณ์ ทนุผล)

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี นนทศักดิ์)

วันที่ 22 เดือน เมษายน พ.ศ. 2559

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก คร.ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุเทพ และคุณแม่พรพหัส วรวงษ์ ผู้ซึ่งนำให้เห็นความสำคัญของการศึกษาและคอยห่วงใยเสมอมา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในครั้งนี้ ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวและขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในครั้งนี้

หากงานนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหรือมีส่วนดีประการใดขอยกความ ดีนี้ให้แก่บิดา มารดาและคณาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

พัชรมณี วรวงษ์

55920140: สาขาวิชา: การบัญชี; บข.ม. (การบัญชี)

คำสำคัญ: การตกแต่งกำไร/ ภาษีเงินได้นิติบุคคล/ บริษัทจดทะเบียน/ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พัชรมณี วรวงศ์: การตกแต่งกำไรภายใต้ภายใต้เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตรา

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ปี 2555 กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(EARNINGS MANAGEMENT IN EVENT OF CORPORATE INCOME TAX RATE

DECREASEING EVIDENCE IN 2012: A CASE STUDY OF LISTED COMPANIES IN THE

STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์, บข.ค.,

63 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าบริษัทจะตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินในปี 2555 โดยศึกษาการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีผลต่อการตกแต่งกำไรจากปัจจัยของ ขนาดบริษัท ระดับหนี้ของบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาในการบรรยายในตัวอย่างที่ศึกษา และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ One Simple t-Test ในการทดสอบรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหาร และใช้ Multiple Regression ในการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับปัจจัยที่มีผลต่อการตกแต่งกำไรทั้ง 3 ประการ ในระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลจากการวิจัยพบว่า มีการตกแต่งกำไรในปี 2554 โดยมีรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารคิดลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการทดสอบศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตกแต่งกำไรพบว่าขนาดของบริษัทและระดับหนี้ของบริษัทมีผลต่อรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารไม่พบว่ามีความสัมพันธ์

55920140: MAJOR: ACCOUNTING; M.Acc. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: EARNINGS MANAGEMENT/ CORPORATE INCOME TAX RATE
DECREASING/ LISTED COMPANIES/ THE STOCK EXCHANGE OF
THAILAND

PHATCHARAMANEE WORAWONG: EARNINGS MANAGEMENT IN EVENT OF
CORPORATE INCOME TAX RATE DECREASING EVIDENCE IN 2012: A CASE STUDY OF
LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. ADVISOR: SINCHAI
PAWEEPONGPAT, PhD., 63 P., YEAR 2016.

This research aimed firstly to study whether or not companies conducted earnings management accruals when tax rate of year 2012 was decreased and, secondly, to study the relation between the decrease of corporate income tax and 3 factors of earnings management including size of enterprise, liability, and shareholding proportion of the executives. The samples of the study included 268 listed companies from 7 business clusters. Descriptive statistics were used to describe the samples. Inferential statistics-One Simple t-Test was used to examine discretionary accruals. Multiple Regressions was used to test hypothesis of the relation between earnings management and 3 factors affecting the earnings management at the significance level of 0.05.

It was found that in 2011 the sample companies conducted earnings management and the discretionary accrual decreased with statistical significance. Size of enterprise and liability affected discretionary accruals with statistical significance, but shareholding proportion of the executives showed no relation.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์.....	10
ทฤษฎีตัวแทน.....	12
สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารขององค์กร.....	14
แนวความคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร.....	16
รูปแบบของการตกแต่งกำไร.....	18
แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งกำไรรูปแบบของการตกแต่งกำไร.....	18
ระดับของการตกแต่งกำไร.....	21
กฎเกณฑ์ด้านภาษีอากร.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
ลักษณะประชากร.....	27
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
ตัวแปรและการวัดค่า.....	31
ตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการวิจัย.....	37
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา.....	47
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	55
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการศึกษา.....	56
อภิปรายผลการวิจัย.....	57
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	58
บรรณานุกรม	59
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	63

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1 จำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554.....	28
3-2 จำนวนบริษัทตัวอย่างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554 จำนวน 268 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ.....	29
4-1 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม จากการดำเนินงาน แยกตามกลุ่ม..... อุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ระหว่างปี 2554	38
4-2 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของส่วนผู้ถือหุ้น รายได้รวม จากการดำเนินงานแยกตามกลุ่ม..... อุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554	40
4-3 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของค่าใช้จ่ายรวม กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน แยกตามกลุ่ม อุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554	42
4-4 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวมจาก การดำเนินงานและกำไรสุทธิ รวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554	44
4-5 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของกำไรสุทธิจากการดำเนินงานรวมของบริษัทตัวอย่างจำนวน 268 บริษัท ปี 2546 – 2554.....	45
4-6 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของกำไรสุทธิจากการดำเนินงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554.....	46
4-7 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการคงค้างจริงที่เกิดขึ้นแยกตามกลุ่ม..... อุตสาหกรรมทั้งหมด 7 กลุ่มอุตสาหกรรมในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 บริษัท ปี 2554	47
4-8 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการคงค้างปกติแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 บริษัท.....	49
4-9 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารแยกตาม .... กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 บริษัท.....	50
4-10 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานของรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 จากกลุ่ม..... อุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่มในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 บริษัท	52
4-11 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-12 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาณของรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 จากกลุ่ม อุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่มในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 บริษัท โดย ตัวแบบของ.....	54
4-13 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	55

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
3-1 ช่วงเวลาการประมาณค่าและการทดสอบ	30

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายงานทางการเงินหรืองบการเงินเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการเงินแสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ โดยรายงานทางการเงินสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินต่อความเชื่อมั่นในความถูกต้องและเชื่อถือได้ของงบการเงินโดยสะท้อนความสามารถในการบริหารงานของฝ่ายบริหารต่อผู้มีส่วนได้เสียกับกิจการเท่าที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อบุคคล ภายนอก อาทิเช่น ธนาคารสถาบันการเงิน นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้และหน่วยงานกำกับดูแล เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาและปรับปรุงรายงานทางการเงินโดยมีการเปิดเผยข้อมูลและรายการที่ถูกต้องครบถ้วน ชัดเจน เพียงพอและข้อมูลที่เปิดเผยตรงกับข้อเท็จจริงเพื่อให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินเข้าใจง่ายและนำไปใช้อย่างตรงความต้องการของผู้ใช้รายงานทางการเงิน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ธนาคารสถาบันการเงิน นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้และหน่วยงานกำกับดูแลจึงให้ความสำคัญกับข้อมูลในรายงานทางการเงินที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลไว้และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะแสดงความสามารถในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ดังนั้นฝ่ายบริหารจึงอาศัยช่องโหว่กฎหมายทางบัญชีในการพัฒนาการตกแต่งกำไรตัวเลขทางบัญชี โดยปัจจัยการตกแต่งกำไรอาจเกิดจาก ขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร และยังมีแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรจากทฤษฎีดังต่อไปนี้คือ ทฤษฎีเชิงบวก (Positive accounting theory) นำเสนอโดย Watts and Zimmerman (1986) นำเสนอว่าผู้บริหารจะมีแรงจูงใจที่จะเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่จะทำให้ตัวเองได้รับประโยชน์หรือให้ข้อมูลในรายงานทางการเงินเป็นไปตามทิศทางที่ผู้บริหารต้องการ โดยได้แบ่งสมมติฐานออกเป็น 3 สมมติฐานได้แก่

สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The bonus plan hypothesis) สมมติฐานนี้เป็นการจัดการเกี่ยวกับแผนการให้ผลตอบแทนพิเศษ (Bonus plan) ของผู้บริหารที่มีแรงจูงใจจากผลตอบแทนขึ้นอยู่กับการบริหารงานมีประสิทธิภาพเพียงใด

สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาหนี้ (The debt covenant hypothesis) กล่าวว่าผู้ถือหุ้นและผู้เป็นเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ย่อมต้องการให้บริษัทสร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถจ่ายชำระเงินต้น

และดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด ดังนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้จึงต้องกำหนด กฎเกณฑ์บางอย่างไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้เพื่อใช้บังคับบริษัท

สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง (The political cost hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่าเมื่อ บริษัทต้องเผชิญกับต้นทุนทางการเมือง คือถ้าเชื่อว่าธุรกิจใดหรืออุตสาหกรรมใดกำลังเอารัดเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไรจอมปลอมก็จะต้องเข้าทำการตรวจสอบกำไรว่าสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือไม่

โดยการที่บริษัทจะกระทำทั้ง 3 สมมติฐานเช่นนี้ได้จะต้องอาศัยเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจในการตกแต่งกำไร (Earning management) ซึ่งเทคนิคที่กล่าวมานั้นมีนักวิชาการบางท่านศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยในเรื่องแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรจากหลายเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

อารีย์ เชียงทอง (2553) ศึกษาการตกแต่งกำไรกับการดำรงรักษาเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ในการคำนวณรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารพบว่า การตกแต่งกำไรมีความสัมพันธ์กับเงื่อนไขสัญญาเงินกู้โดยบริษัทที่มีเงื่อนไขสัญญาเงินกู้จะมีแนวโน้มในการตกแต่งกำไรโดยใช้รายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อหลีกเลี่ยงการผิดสัญญาเงินกู้

กฤษณา กัมปนาท โกศล (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับสัดส่วนการก่อหนี้ของกิจการ โดยวัดการตกแต่งกำไรจากรายการคงค้างที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารพบว่าในภาพรวมของทุกกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยการตกแต่งกำไรซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงลบกับสัดส่วนการก่อหนี้ของกิจการ

เทคนิคการตกแต่งกำไรที่กล่าวมาข้างต้นมีแรงจูงใจที่สามารถกระทำได้จากความยืดหยุ่นของแนวทางการปฏิบัติทางการบัญชีที่กำหนดขึ้นจากนโยบายของแต่ละบริษัท ทำให้เกิดแนวทางหลากหลายในการเลือกแนวทางการปฏิบัติในการบัญชี ซึ่งสามารถนำแนวทางดังกล่าวมาปรับแต่งผลการดำเนินงานให้เข้ากับลักษณะของแต่ละบริษัท (Tailor-made accounting) เพื่อรองรับความต้องการของหลาย ๆ ฝ่ายในบริษัท และแรงจูงใจที่เกิดจากพฤติกรรมตกแต่งกำไรของฝ่ายบริหารสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้รายงานทางการเงินโดยฝ่ายบริหารแบ่งเป้าหมายแรงจูงใจดังกล่าวได้ 4 เป้าหมายได้ดังต่อไปนี้

1. การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นผลขาดทุนหรือการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นลบ
2. การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าผลการดำเนินงานในอดีตหรือการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงถึงแนวโน้มที่ลดลง
3. การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประมาณการกำไรของผู้บริหารที่เคยแจ้งให้นักลงทุนทราบ

4. การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าการคาดหวังของนักลงทุน จากเป้าหมายแรงจูงใจของตลาดทุน 4 เป้าหมายดังกล่าวในอดีตที่ผ่านมาได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร (Earning management) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตลาดทุน ยกตัวอย่างเช่น

DeGeorge, Patel and Zeckhauser (1999) ศึกษาบริษัทในสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 1974 -1996 เกี่ยวกับการตกแต่งกำไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายกำไร (Earning management to exceed thresholds) พบว่า จำนวนบริษัทในสัดส่วนที่ต่ำมาก ๆ ที่แสดงผลการดำเนินงานที่ขาดทุนหรือลดลงเป็นจำนวนเล็กน้อย ในขณะที่มีบริษัทในสัดส่วนที่สูงมาก ๆ แสดงผลการดำเนินงานที่มีกำไรหรือเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเล็กน้อยและพบว่าจำนวนบริษัทในสัดส่วนที่ต่ำมาก ๆ แสดงผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าความคาดหวังของนักลงทุนเพียงเล็กน้อย ในขณะที่มีจำนวนบริษัทในสัดส่วนที่สูงมาก ๆ แสดงผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามหรือเกินความคาดหวัง

ช่อทิพย์ สมแจ้ง (2556) ศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี 2553 - 2555 เกี่ยวกับการตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจทำกำไรให้เป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวัง จากการพยากรณ์ของนักวิเคราะห์ พบว่าบริษัทที่มีกำไรเป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวังจะมีการตกแต่งกำไร โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารเพื่อให้กำไรเป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าบริษัทที่มีกำไรผันผวนมากมีแนวโน้มที่จะตกแต่งกำไรน้อยกว่าบริษัทที่มีกำไรผันผวนน้อยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากแรงจูงใจที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วผู้บริหารยังมีแรงจูงใจทางด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เป็นแรงจูงใจหนึ่งที่มีจุดเริ่มต้นจากผู้บริหารเห็นช่องโหว่ทางกฎหมายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลภายใต้หลักการและแนวทางการปฏิบัติทางบัญชีที่ทำให้เกิดแรงจูงใจที่ผู้บริหารจะมีการตกแต่งกำไร โดยการเลื่อนนโยบายทางอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล อย่างไรก็ตามสำหรับในประเทศไทยมีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและยกเว้นการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 530) พ.ศ. 2555 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศจากเดิมเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 ในปี พ.ศ. 2554 เป็นร้อยละ 23 ในปี 2555 และร้อยละ 20 ในปี 2556 ซึ่งการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีผลต่อรายการคงค้างที่ปรับลดลงซึ่งที่ผ่านมามีการบิดเบือนรายการทางบัญชีและผลประกอบการของบริษัท โดยการตกแต่งกำไรไม่ว่าจะเป็นการเลื่อนรายได้เข้าไปในปี พ.ศ. 2555 และปี พ.ศ. 2556 และเร่งค่าใช้จ่ายก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งก็คือก่อนปี พ.ศ. 2555 ซึ่งภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นสิ่งที่ผูกติดกับรายได้เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วถ้าการตกแต่งกำไรในรายงานทางการเงินลดลงกำไรสุทธิของบริษัทก็จะเพิ่มขึ้นเพราะบริษัทไม่จำเป็นต้องตกแต่งกำไรให้ลดลงเนื่องจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ลดลงมาและช่วยให้บริษัทลดต้นทุน

ทางด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล สิ่งที่ตามมาคือถ้าการตกแต่งกำไรรายงานทางการเงินลดลงรายงานทางการเงินก็จะมีแนวโน้มเชื่อถือมากขึ้น แต่ถ้ารายงานทางการเงินถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับบริษัทแทนที่จะสะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงแล้วนั้น ข้อมูลในรายงานทางการเงินก็ไม่สามารถบอกได้ว่าผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่

งานวิจัยเชิงประจักษ์ในประเทศไทยที่มีนักวิชาการบางท่านศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยในเรื่องแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรเพื่อหลีกเลี่ยงให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้น้อยลง (Tax avoidance) เป็นการหลบเลี่ยงภาษีที่เป็นการใช้วิธีที่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น การใช้ช่องโหว่ของกฎหมายหรือทำนิติกรรมสัญญาธุรกรรมหรือจัดการธุรกิจเพื่อที่จะได้ไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีให้น้อยลง โดยในอดีตที่ผ่านมามีผู้ศึกษาเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งสอดคล้องกับเหตุการณ์ในสหรัฐอเมริกาและมีผู้ศึกษาเรื่องการตกแต่งกำไรในเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลดังนี้

Guenther (1993) งานวิจัยเรื่อง Earnings Management In Response to Corporate Tax Rate Changes: Evidence From The 1986 (Tax Reform Act) ศึกษาถึงบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ในช่วงปี (1985 - 1988) จากงานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลทำให้ผู้บริหารเกิดแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรของฝ่ายบริหาร ซึ่งผลงานวิจัยพบว่าบริษัทในตลาดหลักทรัพย์มีการตกแต่งกำไรในปีที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งมีผลทำให้รายการคงค้างลดลงก่อนปีที่มีการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากงานวิจัยข้างต้นในอเมริกาที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและเป็นโอกาสในการที่จะศึกษาถึงงานวิจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์จากการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 1986 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ตรงกับเหตุการณ์ในประเทศไทยที่ผ่านมา ดังนั้นผู้วิจัยสนใจมุ่งศึกษาถึงความสำคัญของการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างในการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในต่างประเทศตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมาจะเป็นการศึกษาถึงเรื่อง Earnings management in response to corporate tax rate change evident from The 1986 (Tax Reform Act)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่าในต่างประเทศได้มีการศึกษาถึงการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดลงของอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในขณะที่ประเทศไทยได้มีการศึกษาการตกแต่งกำไรจากสถานการณ์และแรงจูงใจที่แตกต่างกันออกไปแต่ยังไม่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรในเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นโอกาสที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาโดยใช้สภาวะแวดล้อมในประเทศไทยซึ่งจะศึกษาว่า

ถ้าอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเปลี่ยนไปในทิศทางที่ลดการตกแต่งกำไรจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีเปลี่ยนแปลงน่าจะมีการตกแต่งรายงานทางการเงินลดลงตามไปด้วยหรือไม่โดยจะศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อที่จะได้ทราบว่าผลการวิจัยที่ศึกษานี้มีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากงานวิจัยที่เคยได้ศึกษาในต่างประเทศหรือไม่ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานทางการเงินในการพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูลรายงานทางการเงินในการประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นประกอบกับสถานการณ์ในประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญโดยเป็นเหตุการณ์ที่มีการตกแต่งกำไรจากการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีดังต่อไปนี้

1. เพื่อที่จะศึกษาว่ามีการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2555
2. เพื่อที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตกแต่งกำไร โดยศึกษาจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในสหรัฐอเมริกา 1986 ของงานวิจัย Guenther (1994) ซึ่งมีเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลการตกแต่งกำไรของผู้วิจัยดังต่อไปนี้
  - 2.1 ขนาดของบริษัท
  - 2.2 ระดับหนี้ของบริษัท
  - 2.3 สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร

สมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยของ Guenther (Evidence from the 1986 Tax Reform Act (1994)) และ งานวิจัยของ Manzon (1992) and Choi and others (1991) ได้สรุปว่ารายการคงค้างสามารถแยกออกได้ 2 ชนิดคือ รายการคงค้างที่ติดลบที่ไม่คาดหวังให้มีผลกระทบกับรายได้ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยมีค่าเสื่อมราคาเป็นตัวแปรและรายการคงค้างติดลบที่คาดหวังให้มีผลกระทบกับรายได้ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยมีบัญชีค้างรับ และบัญชีค้างจ่าย เป็นตัวแปรเบื้องต้น โดยที่การลดลงของอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีแรงจูงใจในการบริหารให้รายได้ในรายงานทางการเงินก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีมีต้นทุนสำหรับการบริหารที่สูงขึ้นซึ่งเป็นเหตุผลที่นำไปสู่รายการคงค้างติดลบที่คาดหวังให้มีผลกระทบกับรายได้ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลจึงเป็นที่มาของสมมติฐานที่ 1 ดังนี้

H1: บริษัทที่มีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล งานวิจัยของ Guenther (1993) และ Xie and Chung et al (2005) และ DeFound and Jambalvo (1994) พบว่า มีความสัมพันธ์ของขนาดบริษัทกับรายการคงค้างอยู่ในทิศทางลบซึ่งบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีโอกาสตกแต่งกำไรมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก โดยบริษัทขนาดใหญ่มีโอกาสในการตกแต่งกำไรตามนโยบายบัญชีของบริษัทเพื่อเลื่อนรายได้เข้าไปในปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก โดยตลาดหรือนักลงทุนจะให้ความสำคัญกับบริษัทขนาดใหญ่และบริษัทขนาดใหญ่อาจเลือกรับนโยบายทางบัญชีที่ตรงกันข้ามกับความคาดหวังเพื่อช่วยลดกำไรจากผลการดำเนินงาน โดยมีแรงจูงใจมาจากการยอมรับนโยบายการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือเลื่อนรายได้ที่ใช้ในการยื่นภาษีเงินได้นิติบุคคลออกไปโดยพบว่าตลาดหรือนักลงทุนจะให้ความสำคัญในกำไรของบริษัทที่มีขนาดใหญ่มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ด้วยเหตุนี้ทำให้บริษัทขนาดใหญ่มีการตกแต่งกำไรมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กดังนั้นการศึกษารังนี้จึงนำขนาดของบริษัทมาเป็นตัวแปรเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากขนาดของบริษัทที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นที่มาของสมมติฐานที่ 2 ดังนี้

H2: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

งานวิจัยของ Guenther (Evidence From The 1986 Tax Reform Act (1994)), Piet, Heidi and Marleen (2006) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับสัดส่วนการก่อหนี้ (Earnings Management and Debt) ในบริษัทตลาดหลักทรัพย์ของประเทศเบลเยียม โดยการตกแต่งกำไรวัดจากรายการค้างรับค้างจ่ายโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารและสัดส่วนการก่อหนี้ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการตกแต่งกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศเบลเยียมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับสัดส่วนการก่อหนี้ของกิจการกับรายการคงค้างซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Beatty and Weber (2003) Dichev and Skinner (2002); DeFond and Jambalvo (1994); Sweeney (1994) ที่พบว่า การที่บริษัทมีสัดส่วนการก่อหนี้และส่วนของผู้ถือหุ้นส่วนน้อยลดลงแต่ตรงกันข้ามกลับทำให้การตกแต่งกำไรมากขึ้นซึ่งฝ่ายบริหารอาจใช้วิธีการบัญชีดั่งที่กล่าวไว้ และจากสมมติฐานเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ (The debt covenant hypothesis) ของ Watts and Zimmerman (1986) กล่าวว่ารายการคงค้างที่ผู้บริหารมีแรงจูงใจที่จะรับนโยบายทางการบัญชีเพื่อเพิ่มกำไรและสินทรัพย์ โดยใช้เพื่อช่วยลดโอกาสที่จะละเมิดเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ซึ่งเป็นที่มาของสมมติฐานที่ 3 ดังนี้

H3: ระดับหนี้ของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล งานวิจัยของ Guenther (Evidence From The 1986 Tax Reform Act (1993)) และ

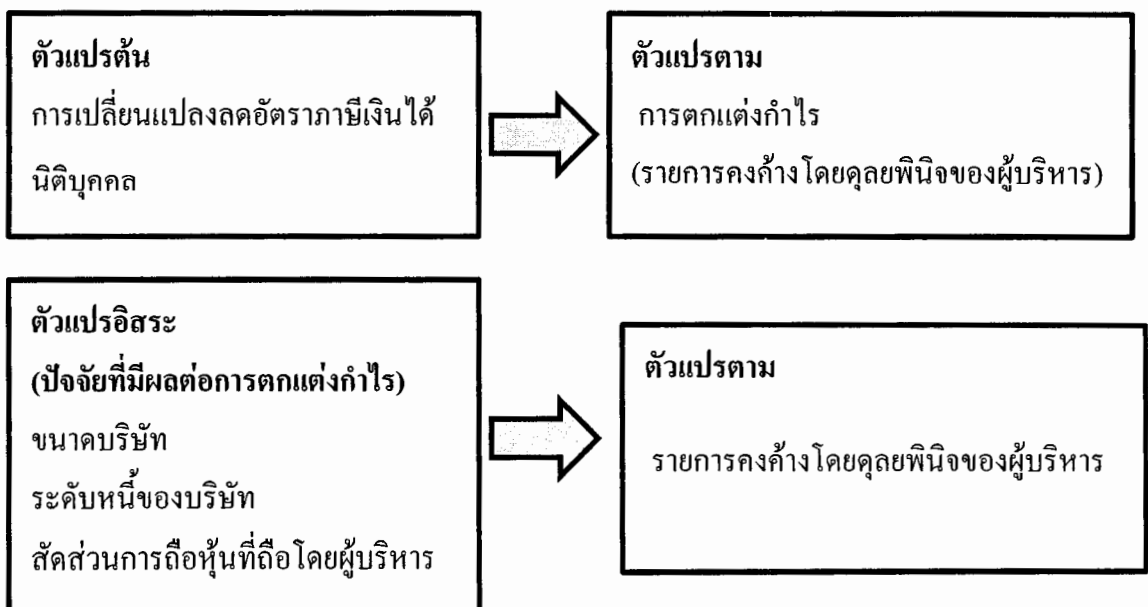
Warfield, Wild and Wild (1994) ได้ทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับการถือหุ้นของผู้บริหารมีผลต่อข้อมูลกำไรและการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับรายการคงค้าง โดยสมมติฐานข้อนี้ถูกตั้งขึ้นตามทฤษฎีเกี่ยวกับบริษัทและการหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งได้แก่การแยกส่วนของเจ้าของออกจากการควบคุมเกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ (Separation of ownership from control of economic decisions) ผลสรุปที่ได้คือสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบเกี่ยวกับรายการคงค้างทางบัญชีจึงเป็นที่มาของสมมติฐานที่ 4 ดังนี้

H4: สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปิดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล

Gunther (1993) (Evidence From The 1986 Tax Reform Act (1994)) ได้สรุปว่าจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลทำให้รายได้ในรายงานทางการเงินมีผลต่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีการปรับลดรายการคงค้างลดลงก่อนปีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงลดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อฝ่ายบริหารโดยการเลื่อนรายได้เข้าไปในปีที่มีการลดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลและเลื่อนค่าใช้จ่ายไปในปีก่อนการลดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลซึ่งการตกแต่งกำไรเป็นกลไกหนึ่งที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อให้กำไรเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงลดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษางานวิจัยการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2546 - 2554 ในประเทศไทยยังไม่พบว่ามีผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าวตั้งนั้นถ้าผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์กับการตกแต่งกำไรในปัจจัยเรื่องขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัท ระดับความสามารถของผู้บริหารก็จะเป็นหลักฐานที่สนับสนุนงานวิจัยในต่างประเทศให้มีความสัมพันธ์มากยิ่งขึ้นตั้งนั้นประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในงานวิจัยชิ้นนี้คือ

1. เป็นข้อมูลให้นักลงทุนผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียทราบถึงโอกาสที่มีแนวโน้มในการตกแต่งกำไรในงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยและนำมาเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาการลงทุนกับบริษัทที่สนใจนำลงทุน
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียให้เพิ่มความระมัดระวังและให้ทราบถึงพฤติกรรมและจรรยาบรรณของผู้บริหารในการตกแต่งกำไรในเหตุการณ์การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล
3. เป็นแนวทางให้ภาครัฐมีการปรับปรุงออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับแนวทางเลือกการปฏิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐให้มากที่สุด
4. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต้องการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะศึกษาต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา การตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2555

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างปี 2546 - 2554
2. ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาใน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่
  - 2.1 อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
  - 2.2 อุตสาหกรรมเทคโนโลยี
  - 2.3 อุตสาหกรรมทรัพยากร

2.4 อุตสาหกรรมบริการ

2.5 สินค้าอุตสาหกรรม

2.6 สินค้าอุปโภคบริโภค

2.7 อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงินอันประกอบด้วยกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ (Financial and securities) กลุ่มธนาคาร (Banking) กลุ่มประกันชีวิตและประกันภัย (Insurance) เนื่องจากกลุ่มธุรกิจการเงินมีข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตามหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่กำหนดไว้ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยรวมถึงกลุ่มธุรกิจดังกล่าวมีสินทรัพย์และหนี้สินระยะยาวที่แตกต่างจากกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินและตัวเลขที่ใช้ในการวิเคราะห์จึงไม่รวมกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในระหว่างฟื้นฟูกิจการ (Companies under rehabilitation) และกลุ่มกองทุนและธุรกิจขนาดกลาง (MAI) เนื่องจากกลุ่มบริษัทเหล่านี้ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของหน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องและมีลักษณะอื่น ๆ ในการกำกับดูแลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์โดยทั่วไปของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ

สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร หมายถึง ผู้ถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารที่รายแรกนับต่อจากจำนวนผู้ถือหุ้นอันดับที่หนึ่งถึงอันดับที่สี่ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารและให้หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจการเปลี่ยนแปลงภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2546 - 2554 ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการศึกษาซึ่งประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive accounting theory)
2. ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory)
  - สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารขององค์กร
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร
  - รูปแบบของการตกแต่งกำไร
  - แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งกำไร
  - ระดับการตกแต่งกำไร
4. กฎเกณฑ์ด้านภาษีอากร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

มูลเหตุจูงใจนำไปสู่การตกแต่งกำไรของบริษัทต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดจากทฤษฎีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์

ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์เป็นการอธิบายและคาดการณ์วิธีปฏิบัติทางบัญชีว่าเกิดอะไรขึ้นทำไมนักบัญชีจึงปฏิบัติเช่นนั้น และส่งผลกระทบต่อฝ่ายบริหารต่าง ๆ อย่างไรตามแนวคิดทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ของ Watts and Zimmerman (1986) ได้แบ่งสมมติฐานออกเป็น 3 สมมติฐานได้แก่

1. สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The bonus plan hypothesis) สมมติฐานนี้เป็นการจัดการเกี่ยวกับแผนการให้ผลตอบแทนพิเศษ (Bonus Plan) ของผู้บริหารที่มีผลตอบแทนขึ้นอยู่กับการบริหารงานมีประสิทธิภาพเพียงใดด้วยเหตุนี้รายการทางการเงินจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือใน

การวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยเปรียบเทียบกับกำไรที่ใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงที่ได้มีการระบุไว้ในสัญญาผลตอบแทนที่ได้ทำไว้กับผู้บริหาร ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อผู้บริหารสูงสุด ผู้บริหารจึงมีแนวโน้มที่จะรับนโยบายบัญชีที่หละหลวม (Liberal accounting policies) มาใช้เพื่อสร้างผลตอบแทนให้กับตนเองสูงขึ้น

อย่างไรก็ตามภายใต้สมมติฐานการให้ผลตอบแทนข้างต้น ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารจะต้องมีแรงจูงใจที่จะสร้างกำไรให้สูงขึ้นเสมอไป กล่าวคือ หากตัดเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีออกไปแล้วในปีใดกำไรของบริษัทออกมาต่ำกว่าระดับที่ได้มีการกำหนดไว้สำหรับการจ่ายเงินโบนัส ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะลดกำไรในปีนั้นลง โดยการรับรู้ผลขาดทุนต่าง ๆ เท่าที่จะเป็นไปได้เพราะโอกาสที่ผู้บริหารจะไม่ได้รับเงินโบนัสในปีนั้น ๆ มีสูงมากซึ่งก็คือการสร้างพฤติกรรมล้างบาง (Big Bath Behavior) นั่นเองการสร้างพฤติกรรมล้างบางจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับเงินโบนัสตามที่มุ่งหวังและสร้างกำไรให้สูงขึ้นในปีถัด ๆ มา (Healy, 1985) ในทำนองเดียวกันในปีใดก็ตามที่กำไรของบริษัทออกมาสูงเกินกว่าระดับสูงสุดที่จะได้รับผลตอบแทนภายใต้สัญญาทำไว้ ผู้บริหารย่อมไม่มีแรงจูงใจที่จะเพิ่มกำไรให้สูงขึ้นอีกต่อไป

2. สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาหนี้ (The debt covenant hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่าผู้ถือหุ้นและผู้เป็นเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ย่อมต้องการให้บริษัทสร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถชำระหนี้คืนและดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด ดังนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้จึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้เพื่อใช้บังคับบริษัท เช่น การจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นทุนกลับคืน การควบคุมบริษัท การจัดจำหน่ายทรัพย์สินและการก่อหนี้ใหม่เป็นการเพิ่มเติมข้อกำหนดต่าง ๆ เหล่านี้มักอยู่ในรูปของจำนวนเงินทางบัญชีและอัตราส่วนทางการเงิน นอกจากนี้เงื่อนไขของสัญญาเงินกู้โดยทั่วไปมักกำหนดให้บริษัทจำเป็นต้องดำรงอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ส่วนของผู้ถือหุ้นและตัวแปรอื่น ๆ ในระดับที่ผู้ให้กู้จะสามารถยอมรับได้บริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงหรือใกล้ฝ่าฝืนข้อตกลงสัญญาเงินกู้ ผู้บริหารมักจะเลือกวิธีการทางบัญชีที่จะช่วยลดโอกาสที่บริษัทจะฝ่าฝืนเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้นั้นก็คือบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงย่อมมีแนวโน้มที่จะรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ช่วยเพิ่มผลกำไรและฐานะของสินทรัพย์ในงวดปัจจุบันมาใช้โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะมีต่อกำไรที่จะตามมาในอนาคตเนื่องจากข้อตกลงในสัญญาเงินกู้นั้นใช้ตัวเลขในงบการเงินเป็นตัวบ่งชี้ว่ามีการฝ่าฝืนข้อตกลงหรือไม่ โดยเมื่อมีการฝ่าฝืนข้อตกลงในสัญญา (Default) อาจถูกเจ้าหนี้เข้าแทรกแซงการบริหารงานหรืออาจพิจารณาเงื่อนไขการให้กู้ใหม่ซึ่งจะทำให้ต้นทุนของบริษัทเพิ่มขึ้น

3. สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง (The political cost hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวว่าเมื่อบริษัทต้องเผชิญกับต้นทุนทางการเมือง คือถ้าเชื่อว่าธุรกิจใดหรืออุตสาหกรรมใดกำลัง

เอาโรคเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไรจอมปลอมก็จะต้องเข้าทำการตรวจสอบกำไรว่าสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างแรงกดดันให้กับบริษัทที่จะต้องปรับลดราคาสินค้าลง ผู้บริหารของบริษัทย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกนโยบายบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลงเพื่อลดความเสี่ยงทางด้านการเมือง (Political risk) ไม่ให้เป็นที่สนใจของรัฐบาลในทำนองเดียวกันบริษัทอาจรับวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลงมา โดยมีแรงจูงใจมาจากความต้องการของผู้บริหารที่จะเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีอย่างเดียวกันกับที่ใช้ในการยื่นเสียภาษีเงินได้

ทฤษฎีตัวแทน

Jensen and Meckling (1975) กล่าวว่าปัญหาที่เกิดจากตัวแทนนั้นเกิดจากการแยกกันระหว่างเจ้าของกับการควบคุม นั่นคือผู้ถือหุ้น ได้มอบหมายให้ผู้บริหารเป็นตัวแทนในการทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรวมถึงมอบหมายอำนาจในการตัดสินใจในบางเรื่องให้กับตัวแทนด้วย ซึ่งในการให้อำนาจแก่ตัวแทนทำให้ผู้ถือหุ้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากตัวแทนได้ (Agency problem) เมื่อความต้องการของผู้ถือหุ้นกับฝ่ายบริหารไม่ตรงกัน กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นต้องการให้การทำงานและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น ในขณะที่ฝ่ายบริหารอาจมีความต้องการที่แตกต่างไปซึ่งความต้องการของฝ่ายบริหารนั้นอาจจะส่งผลที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น

ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดจากตัวแทนผู้ถือหุ้นจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตามเนื่องจากบางบริษัทมีผู้ถือหุ้นจำนวนมากการตรวจสอบการทำงานอาจไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและอาจเกิดปัญหา Free-rider ได้ โดย Hermalin and Weisbach (1991) กล่าวว่าผู้ถือหุ้นจะต้องคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและดูแลผลประโยชน์แทนซึ่งกลุ่มบุคคลที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบนี้ เรียกว่าคณะกรรมการบริษัทแต่ปัญหาที่ตามมาคือผู้ถือหุ้นเองก็ไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการว่าสามารถตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

จากปัญหาเกี่ยวกับตัวแทนแล้วปัญหาที่ตามมาอีกก็คือ การซ่อนข้อมูล เพื่อหวังผลประโยชน์บางประการ (Adverse selection) ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลซึ่งปัญหานี้จะเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากตัวแทนใช้ข้อมูลที่ไม่เปิดเผย (Private information) นั่นคือผู้ถือหุ้นมีความสามารถเข้าถึงและประเมินข้อมูลที่ตัวแทนนำมาใช้หรือเลือกใช้ ดังนั้นจึงเกิดเครื่องมือในการลดปัญหาเกี่ยวกับตัวแทนลง โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ โดยในช่วงศตวรรษที่ 20 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภายในธุรกิจ รวมถึงมุมมองที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานทางการเงิน การตลาด

และด้านการจัดการทั่วไปอีกทั้งการจรรูปแบบองค์กรใหม่ ๆ ได้เป็นสิ่งที่แสดงถึงการพัฒนากลยุทธ์ด้านการจัดการระบบการทำงานของบริษัท เช่น การจัดตั้ง The Cadbury Committee ในประเทศอังกฤษ โดย Sir Adrian Cadbury ในปี 1992 ได้เขียนรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบของประเทศอังกฤษเกี่ยวกับ The financial aspects of corporate governance ซึ่งแสดงให้เห็นความล้มเหลวของบริษัทต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษโดยเน้นถึงความสำคัญของความเป็นอิสระในการทำงานของกรรมการที่ไม่ใช่ฝ่ายจัดการหรือฝ่ายบริหารของบริษัทและกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกพร้อมทั้งยังสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและเสนอแนะว่าผู้บริหารสูงสุดกับประธานคณะกรรมการไม่ควรเป็นคนเดียวกันเพราะอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ซึ่งจะช่วยสร้างความสมดุลในการตัดสินใจและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้นในบริษัทจากการใช้อำนาจในทางที่ผิดของคณะกรรมการ

ความสำคัญของทฤษฎี Agency theory กับแนวคิด Corporate Governance สามารถอธิบายได้ โดยใช้กรอบการวิเคราะห์หน่วยธุรกิจของนักเศรษฐศาสตร์ในทฤษฎีหน่วยงาน (Theory of the firm) เพื่ออธิบายและเสนอแนะในการสร้างประสิทธิภาพสูงสุดให้องค์กรบรรลุเป้าหมายกำไรสูงสุดภายใต้การวิเคราะห์นี้กำหนดว่าผู้ผลิต เจ้าของ หรือฝ่ายบริหารเป็นคนคนเดียวกัน แนวคิดนี้ไม่เหมาะสมที่จะใช้อธิบายองค์กรธุรกิจในปัจจุบันที่มีการแบ่งแยกกันระหว่างเจ้าของ (ผู้ถือหุ้น) กับฝ่ายบริหาร (ผู้จัดการ) จากข้อบกพร่องดังกล่าว นักเศรษฐศาสตร์จึงได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อใช้ศึกษาองค์กรที่แบ่งแยกระหว่างผู้บริหาร (Manager of control) และเจ้าของ (Ownership) ภายใต้สภาพดังกล่าวจึงเกิดปัญหาภายในองค์กรเนื่องมาจากผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบต่อเต็มที่กับการตัดสินใจรวมทั้งผู้บริหารอาจดำเนินกิจการในลักษณะที่เอื้อผลประโยชน์หรือเป้าหมายส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์หรือเป้าหมายของผู้ถือหุ้น นำไปสู่ความขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of interest) นอกจากนี้ ความขัดแย้งของผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้บริหารกับกรรมการภายนอกในประเด็นการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ผู้บริหาร
2. เจ้าหนี้กับผู้ถือหุ้นในประเด็นการจ่ายเงินปันผลที่สูงมากหรือให้สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ลดลง เช่น ก่อหนี้โดยให้หุ้นบุริมสิทธิที่เท่าเทียมกันหรือที่สูงกว่า
3. ลูกจ้างกับผู้บริหาร/ กรรมการ/ ผู้ถือหุ้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับค่าจ้างและเงื่อนไขเกี่ยวกับสวัสดิการ
4. ผู้ถือหุ้นด้วยกันเอง เช่น ประเด็นระหว่างผู้ถือหุ้นรายย่อยกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่และผู้ถือหุ้นที่เป็นสถาบัน

จึงก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญ เรียกว่า Moral Hazard หรือ Adverse Selection กรอบแนวคิดที่นักเศรษฐศาสตร์สร้างขึ้นที่เรียกว่า Agency theory เพื่อใช้อธิบายและแก้ปัญหาและเสนอแนวทางการปรับปรุงองค์กรที่มีการแบ่งแยกระหว่างเจ้าของกับฝ่ายบริหารเพื่อเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ พยายามควบคุมตัวแทน (Agents) ไม่ให้ดำเนินการที่ไม่เหมาะสม

การแก้ปัญหาทำได้โดยการจ้างผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญที่จะบริหารงานขององค์กร เป็นการสร้างประโยชน์ต่อองค์กรแต่ยอมสร้างต้นทุนและปัญหาต่อองค์กรหรือพยายามหากลไกที่จะสร้างธรรมาภิบาลที่มีต้นทุนต่ำสุด (Cost-efficient governance mechanisms) ที่จะแก้ปัญหาที่มีอยู่หรือคาดว่าจะแก้ปัญหาในองค์กรที่มีการแบ่งแยกระหว่างเจ้าของและฝ่ายบริหารจากปรากฏการณ์วิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทยปี พ.ศ. 2540 เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีจึงเกิดการเรียกร้องจากหลายฝ่าย เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) นักลงทุนต่างประเทศ ต่างต้องการให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีกลไกธรรมาภิบาลที่ดีดังนั้น จึงมีการนำเอาทฤษฎีนี้มาอธิบายและเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการภาคธุรกิจให้เกิด Corporate Governance สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นความสำคัญในการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย โดยออกข้อบังคับให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งในการลดปัญหาการใช้นुकคณภายนอกที่ไม่ใช่คนในครอบครัวมาบริหารงาน (Agency problem) สร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจต่อรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และรักษาผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัท เช่น นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ใช้งบการเงินทั่วไป

จากทฤษฎีตัวแทนนี้อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารอาจสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดให้ตนเอง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของบริษัทจากการใช้ดุลยพินิจในการนำการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยสมัครใจ และปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อให้เอื้อต่อทิศทางของผลการดำเนินงานที่วางเป้าหมายไว้และเป็นฐานการพิจารณาในการกำหนดค่าตอบแทนของทั้งผู้บริหารและกรรมการบริษัทจากผู้มีอำนาจ

สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารขององค์กร

จากทฤษฎีตัวแทนที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะสอดคล้องกับสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร โดยมีการตกแต่งกำไรมากขึ้นจากการวิจัยของ Beasley (1996) ได้ศึกษาถึงการตกแต่งกำไรจากผู้บริหารภายในองค์กรซึ่งทำการทุจริตด้านการเงินของบริษัทในสหรัฐอเมริกา มีน้อยลงหากมี

สัดส่วนผู้บริหารที่มาจากบุคคลภายใน ซึ่งเป็นกลไกการทำงานของปัญหาอันเกิดจากจุดมุ่งหมายในการทำงานที่ต่างกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (Principal-agent problem) จุดมุ่งหมายของนายจ้างคือ “ผลประโยชน์” ของบริษัทอันหมายถึงผลกำไรและความเจริญเติบโตใด ๆ ก็ตามที่บริษัทพึงมีส่วนจุดประสงค์ของลูกจ้างนั้นคือ “ผลประโยชน์ของตัวเอง” อันคงมิใช่อะไรนอกไปเสียจาก “เงินเดือน” หรือ “ผลประโยชน์อันไม่อยู่ในรูปตัวเงิน” ต่าง ๆ อาทิเช่น ความสบายใจในการทำงาน อันเกิดจากการผลประโยชน์นอกฤดูใด ๆ อันอาจหามาได้ในการทำงาน

สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารขององค์กร หมายความว่า ผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารที่รายแรกนับต่อจากผู้จัดการลงมา ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารรายที่สี่ทุกราย และให้หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในสายงานบัญชี หรือการเงินที่เป็นระดับผู้จัดการฝ่ายขึ้นไปหรือเทียบเท่า (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2550)

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฉบับแก้ไขใหม่ 2551 ได้ให้ความหมายของผู้บริหารไว้ว่าผู้จัดการหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการบริหารงานของบริษัทไม่ว่าโดยพฤตินัยหรือโดยได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการตามที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนประกาศกำหนดโดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหารดังนี้

1. ในการดำเนินกิจการของบริษัท กรรมการและผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวังและความซื่อสัตย์สุจริตรวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับของบริษัท และมติคณะกรรมการ ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น
2. ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวังกรรมการและผู้บริหารต้องกระทำเยี่ยงวิญญูชนผู้ประกอบธุรกิจเช่นนั้นจะพึงกระทำภายใต้สถานการณ์อย่างเดียวกัน การใดที่กรรมการหรือผู้บริหารพิสูจน์ได้ว่า ณ เวลาที่พิจารณาเรื่องดังกล่าวการตัดสินใจของตนมีลักษณะครบถ้วนดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้บริหารผู้นั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความระมัดระวังแล้ว

ดังนั้นผู้บริหารจึงมีหน้าที่ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการบริษัทต้องการข้อมูลเพื่อประเมินผลความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ แนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารมีผลสะท้อนต่อวิถีทางการดำเนินธุรกิจขององค์กรไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจทางธุรกิจหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาด้านการเงินการบัญชี และการรายงานทางการเงิน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารสูงสุด คือ การทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักขององค์กร คือการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นเพื่อ

ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนในองค์กร ซึ่งสามารถแยกความรับผิดชอบออกเป็นความรับผิดชอบทางการเงินคือการเพิ่มค่าทางเศรษฐกิจเท่ากับเป็นการสร้างประโยชน์ในการลงทุนซึ่งหมายถึงส่วนเกินระหว่างการลงทุนกับรายได้ที่ได้จากการลงทุนโดยวัดเป็นอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนหรือผลกำไร ส่วนความรับผิดชอบอีกอย่างหนึ่งคือความรับผิดชอบต่อสังคม (เสนาะ ตีเยาว์, 2543)

แนวความคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร

Ayres (1994) กล่าวว่า การตกแต่งกำไร (Earnings management) หมายถึงการจัดโครงสร้างการรายงานกำไรหรือการจัดการโครงสร้างการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนเสียใหม่ด้วยความจงใจที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกำไรตามที่ผู้บริหาร (Ayres, 1994) มองว่าการตกแต่งกำไรไม่เพียงแต่จะรวมถึงพฤติกรรมกรรมการปรับแต่งความผันผวนของตัวเลขผลประกอบการของบริษัท (Income smoothing) เท่านั้นแต่ยังครอบคลุมถึงความพยายามใด ๆ ของผู้บริหารที่จะปรับเปลี่ยนกำไรเสียใหม่ซึ่งการปรับแก้ดังกล่าวไม่น่าเกิดขึ้นหากผู้บริหารไม่วิตกกังวลจนเกินไปกับสิ่งที่บังชี้จากการรายงานทางการเงิน (Financial reporting implications) ที่จะตามมาจากการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ

Healy and Wahien (1999) ได้ให้คำจำกัดความของการตกแต่งกำไร คือ การตกแต่งกำไรเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกในรายงานทางการเงินและในการดำเนินงานที่ชี้้นำให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าใจผิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งความพยายามของผู้บริหารในการจัดการตกแต่งในการลดกำไร หรือเพิ่มกำไรในรายงานทางการเงินนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจของผู้บริหารว่าต้องการให้เป็นไปในทิศทางใดมีการสรุปถึงแรงจูงใจของผู้บริหารในการจัดการกำไรออกเป็น 3 ประเภท คือ มูลค่าที่คาดหวังของกิจการในตลาดทุน (Capital market expectation and valuation) ข้อตกลงในลักษณะของตัวเลขทางบัญชี (Contracts written in terms of accounting numbers) และหลักเกณฑ์ข้อกฎหมายของภาครัฐ (Anti-trust or government regulation) รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารสามารถทำให้ผู้บริหารกำหนดทางเลือกในนโยบายบัญชีเพื่อแสดงถึงทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจของกิจการให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

Schroeder (1995) ได้ให้ความหมายของการตกแต่งกำไร คือ ความพยายามของผู้บริหารที่จะเพิ่มกำไรในระยะสั้น (Short-term reported income) โดยผู้บริหารเห็นว่าผลกำไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุน ดังนั้นในความหมายของการตกแต่งกำไรของ Schroeder คือ การที่ผู้บริหารชะลอการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตและการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนออกไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืดหยุ่นกำไร การที่ผู้บริหารรับนโยบายบัญชีมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์

ของกิจการที่ซื้อขายและการที่ผู้บริหารรับมาตรฐานใหม่มาใช้ก่อนที่จะมีการประกาศใช้มาตรฐานนั้น
 อย่างเป็นทางการ

Mulford and Comiskey (1996) ได้ให้ความหมายของการตกแต่งกำไร ไว้ว่าการปรับแต่ง
 ผลการดำเนินงานด้วยความจงใจที่จะสร้างภาพลักษณ์ของผลการดำเนินงานให้แปรเปลี่ยน ไปใน
 ทิศทางที่ต้องการ ได้จำแนกการจัดการกำไร เป็น 5 ลักษณะดังนี้

1. การเพิ่มกำไรของงวดปัจจุบันให้สูงขึ้น (Boosting current-year performance) เช่น
 การรับรู้รายได้เร็วกว่าที่ควรจะเป็นการสร้างรายได้ที่ไม่มีทางจะเกิดขึ้นได้จริงและการบันทึก
 ค่าใช้จ่ายต่ำกว่าความเป็นจริงโดยการตั้งค่าใช้จ่ายบางรายการเป็นต้นทุนสินทรัพย์
2. การเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีไปตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร (Discretionary
 accounting changes) เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชีหรือประมาณการทางบัญชีซึ่งไม่ได้
 เป็นไปตามข้อกำหนดใหม่ ของมาตรฐานการบัญชีหากแต่เป็นไปตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร โดย
 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มกำไรของงวดปัจจุบันเป็นสำคัญ
3. การกำหนดช่วงเวลาที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Timed management
 actions) เช่น การตัดสินใจขายสินทรัพย์ที่ได้มาในราคาต่ำ (เช่น ที่ดิน) ไปในช่วงเวลาที่ราคาของ
 สินทรัพย์นั้นปรับตัวสูงขึ้นเพื่อชดเชยกับผลการดำเนินงานที่ลดลงนอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการ
 ชะลอค่าใช้จ่ายดำเนินงานบางรายการออกไปเพื่อเพิ่มกำไรงวดปัจจุบัน เช่น ค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายใน
 การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
4. การลดกำไรในงวดปัจจุบันลง (Reducing current year performance) เช่น การลดอายุ
 การใช้งานของสินทรัพย์ถาวรลง การตั้งสำรอง
5. การล้างบาง (The big bath) มีลักษณะคล้ายคลึงกับการลดกำไรของงวดปัจจุบันลง
 ทั้งนี้โดยการล้างผลขาดทุนทั้งหมดให้หมดไปในงวดปัจจุบันเพื่อให้สามารถแสดงกำไรในอนาคต
 ต่อไปได้ไม่ยาก

Schipper (1989) กล่าวว่า การตกแต่งกำไร หมายถึง การที่ผู้บริหารเข้าแทรกแซง
 กระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินที่จะเสนอต่อผู้ใช้งบการเงินภายนอกโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ
 สร้างผลประโยชน์ส่วนตัว

วรัศคี ทุมมานนท์ (2543) ได้ให้ความหมายของการตกแต่งกำไรว่าเป็นการปรับแต่ง
 กำไรอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ความยืดหยุ่นของหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป (Generally
 Accepted Accounting Principle: GAAP) เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายกำไรที่กำหนดไว้ซึ่งเป้าหมาย
 ดังกล่าว คือ อัตราการเติบโตของกำไรในระยะยาวที่ไม่ใช่ระดับสูงสุดหรือต่ำสุดที่กิจการถือว่าเป็น
 ตัวสะท้อนกระบวนการทางเศรษฐกิจตามปกติ โดยเป้าหมายดังกล่าวอาจกำหนดจากฝ่ายบริหาร

รูปแบบของการตกแต่งกำไร

Scotte (2000) และวรงค์ดี ทูมมานนท์ (2543) ได้อธิบายถึงรูปแบบของการตกแต่งกำไร โดยสรุปดังนี้

1. Taking a bath คือ การล้างรายงานทางการเงินโดยในงวดที่ต้องการรายงานขาดทุนอยู่แล้วทำการบริหารจัดการกำไรให้มีการรายงานขาดทุนในจำนวนมากไว้เลยในงวดบัญชีปัจจุบันเพื่อที่จะให้มีกำไร เพิ่มมากขึ้นในงวดบัญชีต่อไป เช่น มีการคิดค่าเผื่อและสำรองต่าง ๆ ในปีที่ขาดทุนมาก ๆ สำหรับปีถัดไป เมื่อเกิดหนี้สูญหรือมีการรับประกันต่าง ๆ จะได้ไม่ต้องไปยุ่งกับค่าใช้จ่ายเหล่านั้นเนื่องจากการตั้งสำรองในปีที่ขาดทุนไว้หมดแล้ว

2. Income minimization คือ การทำให้กำไรต่ำลงเพื่อที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เช่น มีการรับรู้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา

3. Income maximization คือ การทำให้กำไรสูงขึ้นผู้บริหารที่มีผลตอบแทนผูกติดกับกำไรสุทธิ

4. Income smoothing คือ การทำให้กำไรสุทธิราบเรียบเพื่อลดความผันผวนของผลประกอบการเพื่อสื่อสารไปยังผู้ลงทุนว่าบริษัทมีความสามารถในการบริหารที่ค่อนข้างดีมีอนาคตที่สดใส

สรุป คือ การตกแต่งกำไรสามารถกระทำได้ทั้งการเพิ่มหรือลดผลการดำเนินงานโดยวิธีเกณฑ์คงค้างโดยการรับรู้รายได้ ค่าใช้จ่ายในการปรับโครงสร้างหนี้ การประมาณหนี้สิน การชะลอยอดขาย การตัดค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการตั้งค่าเผื่อและสำรองต่าง ๆ เป็นต้น

Schroeder (1995) กล่าวว่า การตกแต่งกำไรอาจทำได้ในหลายรูปแบบ ได้แก่

1. การที่ผู้บริหารชะลอการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตและหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนออกไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตกแต่งกำไร
2. การที่ผู้บริหารรับนโยบายบัญชีมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของกิจการที่ใช้อยู่
3. การที่ผู้บริหารนำมาตรฐานการบัญชีใหม่มาใช้ก่อนวันเริ่มมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ (Early adoption of new accounting standards)

แรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งกำไรรูปแบบของการตกแต่งกำไร

จากการศึกษาแรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งกำไรตามแนวคิดของ Scotte (2000) นอกจากนี้ได้มีนักนักวิชาการบางท่านได้มีการอธิบายเพิ่มเติมจากแนวคิดของ Scotte (2000)

ซึ่งได้แก่ วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2543) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจหรือมูลเหตุจูงใจในการ ตกลงค่าไถ่สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แรงจูงใจเกี่ยวกับโบนัส (Bonus motivations) จากข้อสมมติฐานของ Positive accounting theory โดย Watts and Zimmerman (1986) ได้อธิบายทฤษฎีนี้ว่าผู้บริหารจะทำทุกสิ่ง เพื่อให้ได้ผลตอบแทนหรือความมั่งคั่งสูงสุดให้กับตนเองและอัตราผลตอบแทนเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับผลตอบแทนของผู้บริหาร เช่น กรณีที่ผู้บริหารมีผลตอบแทนที่ผูกติดกับผลการดำเนินงานของ กิจการหรือโบนัส ดังนั้นผู้บริหารอาจใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้นโยบายบัญชีเพื่อให้ได้ ผลตอบแทนสูงสุดแก่องค์กรซึ่งทำให้กำไรในปัจจุบันสูงขึ้นโดยใช้กำไรสุทธิตามเกณฑ์คงค้าง ในการจัดการกำไร เช่น การตั้งสำรองและค่าเผื่อต่าง ๆ เป็นต้น

2. แรงจูงใจเกี่ยวกับสัญญา (Contractual motivations) อาทิเช่น สัญญากับเจ้าหนี้ เนื่องจากบริษัทต้องดำเนินการให้อยู่ในเงื่อนไขของข้อตกลงทางการเงินที่ผูกติดกับผลประกอบการ ภายใต้อัตราดอกเบี้ยเงินหรือการให้สินเชื่อ เช่น การรักษาระดับเงินทุนหมุนเวียน การรักษาอัตราส่วน หนี้สินต่อทุน ทำให้ผู้บริหารเกิดแรงจูงใจในการทำให้กำไรสูงขึ้นในปีก่อนที่จะละเมิดข้อสัญญา ต่าง ๆ และมีแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงผลกระทบทางด้านลบที่เกิดจากการละเมิดสัญญา เช่น การเพิ่ม อัตราดอกเบี้ย การกำหนดให้ยื่นหลักทรัพย์เพิ่มเติม บริษัทต้องออกหุ้นสามัญเพิ่ม (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543) ส่งผลทำให้กำไรต่อหุ้นลดลงมีข้อจำกัดในการกู้ยืมเงินเพิ่มส่งผลให้เสียโอกาส ในการลงทุนในโครงการใหม่ ๆ และเกิดข้อจำกัดในการจ่ายเงินปันผล รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อ หนี้ของบริษัทไม่ดึงดูดการลงทุนของนักลงทุนและผู้สนใจทั่วไป โดยมีงานวิจัยของ Defond and Jambalvo (1994) และ Sweeney (1994) พบว่า ผู้บริหารมีการตกลงค่าไถ่ในปีก่อนและในปีที่คาด ว่าจะไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ได้

3. แรงจูงใจทางการเมือง (Political motivations) กิจการขนาดใหญ่หรือกลุ่มบริษัท ในอุตสาหกรรมที่ดำเนินธุรกิจมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมหรือมีอำนาจในการผูกขาดในการ บริโภคและอุปโภคของประชาชนในประเทศ เช่น บริษัทในกลุ่มพลังงานไฟฟ้า บริษัทสายการบิน เป็นต้น บริษัทเหล่านี้อาจตกเป็นเป้าหมายสำหรับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือรัฐบาลให้ ความสนใจต่อธุรกิจดังกล่าวเป็นพิเศษ กล่าวคือ บริษัทที่มีต้นทุนทางการเมืองสูง ดังนั้น บริษัทจึงเกิด แรงจูงใจที่จะลดต้นทุนทางการเมืองโดยหลีกเลี่ยงการแสดงระดับกำไรที่สูงเกินไป เช่น จะเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่ทำให้กำไรสุทธิในปัจจุบันต่ำ แล้วถ่ายโอนไปในช่วงอนาคต และเพื่อที่จะ ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยงานวิจัยของ Jones (1991) พบว่าบริษัททำการตกลงค่าไถ่ผ่าน รายการคงค้าง เพื่อให้กำไรลดลงเมื่อบริษัทต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาล

4. แรงจูงใจทางด้านภาษี (Taxation motivations) สำหรับแรงจูงใจทางภาษีอาจเป็นเหตุผลหนึ่งในการจัดการกำไรทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เป็นแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรเพื่อให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้น้อยลงที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วจากการปรับลดอัตราภาษีทั้งสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ

5. การเปลี่ยนแปลงในฝ่ายบริหารระดับสูง (Changes of CEO) เช่น ผู้บริหารที่กำลังจะเกษียณอายุจะไม่ได้เงินโบนัสหลังออกจากงานดังนั้นจึงมีแรงจูงใจที่จะทำให้กำไรสูงขึ้นเพื่อให้ได้รับโบนัสในตอนที่ยังทำงานอยู่หรือบริษัทที่มีผลประกอบการไม่ดีผู้บริหารก็มีแรงจูงใจที่ต้องการทำให้กำไรสูงขึ้น หรือผู้บริหารที่เพิ่งเข้ามาทำงานใหม่มีแรงจูงใจในการสร้างผลงานทำให้กำไรสูงขึ้นแต่สิ่งที่พบในทางตรงข้ามคือ ผู้บริหารชุดใหม่ที่บริหารงานในปีแรกมีแรงจูงใจในการบริหารจัดการกำไรลดลงและโยนความผิดให้กับฝ่ายบริหารชุดเดิมที่ออกไป

6. การนำบริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก (Initial public offering) และการเสนอหุ้นสามัญเพิ่มทุนกล่าวคือก่อนที่จะทำ IPO บริษัทที่มีแรงจูงใจที่จะนำผลประกอบการที่เป็นไปได้ที่ดีที่สุดเพื่อที่จะทำให้ระดับราคาของหุ้นที่ออกขายมีราคาสูงที่สุดและเพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนทำให้บริษัทมีผลกำไรมากขึ้นส่วนกรณีที่บริษัทเสนอขายหุ้นสามัญเพิ่มเติมบริษัทมีแรงจูงใจในการจัดการกำไรคือการที่บริษัทมีกำไรสุทธิสูงจะทำให้เกิดการดึงดูดใจต่อนักลงทุนและมีผลทำให้ราคาหุ้นของบริษัทสูงขึ้น

7. การสื่อสารข้อมูลภายในบริษัทไปยังนักลงทุน (Communicate information investor) บริษัทจะสื่อสารข้อมูลไปยังนักลงทุน ผู้ถือหุ้น และเจ้าหน้าที่ โดยผ่านทางกำไรหรือผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่มีอย่างต่อเนื่อง (Persistent) แนวโน้มของผลประกอบการในระยะยาวที่ฝ่ายบริหารมุ่งหวังที่จะให้เกิดขึ้นเป็นประจำและกำไรเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยการสื่อสารข้อมูลภายในบริษัทไปยังนักลงทุน สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

7.1 การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นผลขาดทุนหรือการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นลบ

7.2 การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าผลการดำเนินงานในอดีตหรือการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงถึงแนวโน้มที่ลดลง

7.3 การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประมาณการกำไรของผู้บริหารที่เคยแจ้งให้นักลงทุนทราบ

7.4 การหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าการคาดหวังของนักลงทุน

ระดับของการตกแต่งกำไร

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศ White, Sondhi and Fried (1997) จัดระดับของการตกแต่งกำไรไว้ดังนี้

1. ระดับการจำแนกประเภทของข่าวที่ดีหรือข่าวร้าย (Classification of good news or bad News) หมายถึงผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะรายงานข่าวดี (กำไร) โดยรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (Above the line) และรายงานข่าวร้าย (ขาดทุน) โดยรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายการพิเศษหรือรายการดำเนินงานที่ได้มีการยกเลิกไป (Below the line)
2. ระดับการปรับกำไรให้สม่ำเสมอ การเกลี้ยกำไร (Income smoothing) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าบริษัทมีแนวโน้มที่จะปรับลดผลกำไรลงในปีทอง (Good year) โดยการชะลอกำไรหรือรายได้บางส่วนไปในงวดหน้าหรือรับรู้ค่าใช้จ่ายหรือขาดทุนในงวดนั้นทันทีในทางตรงกันข้ามในปีที่ตกต่ำบริษัทมีแนวโน้มที่จะเพิ่มผลกำไร โดยการรับรู้กำไรหรือรายได้ทันทีในงวดนั้นหรือมิฉะนั้นก็จะชะลอผลขาดทุนหรือค่าใช้จ่ายบางส่วนออกไปในงวดหน้า
3. ระดับพฤติกรรมของผู้บริหารที่ทำการล้างบาง (Big bath behavior) หมายถึงผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะรับรู้ค่าใช้จ่ายหรือผลขาดทุนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากที่ควรจะได้รับรู้ (Additional losses) ในปีที่ผลการดำเนินงานตกต่ำ บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงในทีมผู้บริหาร (ทีมผู้บริหารใหม่ จะทำการตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายหรือการตัดบัญชีของโครงการเก่า ๆ หรือสินทรัพย์เก่า ๆ ออกจากบัญชีเมื่อมีการเข้ารับตำแหน่ง) เมื่อบริษัทมีกำไรมหาศาลจากรายการที่เกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง การล้างบางจึงทำขึ้นด้วยความหวังที่ว่ารับรู้ค่าใช้จ่ายหรือผลขาดทุนก้อนใหญ่ที่มีอยู่ครั้งเดียวให้จบสิ้นเท่านั้น เป็นการล้างไฟในครั้งเดียว สมมติฐานของพฤติกรรมผู้บริหารที่ทำการล้างบางก็คือการล้างบางจะช่วยให้ผลกำไรที่จะรายงานในงวดต่อ ๆ ไปปรับตัวสูงขึ้น
4. ระดับการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชี (Accounting changes) เป็นการตกแต่งตัวเลขบัญชีโดยเมื่อไรที่กำไรออกมาต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ในเบื้องต้นแรก ผู้บริหารมักจะทำการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีเพื่อเพิ่มกำไรแต่สำหรับบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงทางบัญชื่อนั้นจะเกิดจากความสมัครใจของบริษัทเอง (Voluntary) หรือจากการที่หน่วยงานที่มีอำนาจในการออกกฎเกณฑ์ทางบัญชีกำหนดให้บริษัทต้องปฏิบัติตาม (Mandatory) ถือว่าไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกระแสเงินสดของบริษัทแต่จะถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการตกแต่งกำไร

กฎเกณฑ์ด้านภาษีอากร

1. มาตรา 65 ตามประมวลรัษฎากรเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามความในส่วนนี้คือ กำไรสุทธิซึ่งคำนวณได้จากรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีหักด้วย

รายจ่ายตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ มาตรา 65 ตรีและรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าวให้มีกำหนดสิบสองเดือน

การคำนวณรายได้และรายจ่ายให้ใช้เกณฑ์สิทธิโดยให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใดแม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น และให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้นแม้จะยังมิได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

2. คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป.1/2528 ตามประมวลรัษฎากร เรื่อง การใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (ข้อ 2) กำหนดให้การคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลคำนวณรายได้และรายจ่ายโดยใช้เกณฑ์สิทธิโดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องนำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใดแม้จะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมเป็นเงินได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

3. มาตรา 65 ทวิ ตามประมวลรัษฎากร การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิในส่วนนี้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขกฤษฎีกา

ดังจะเห็นได้ว่าการบันทึกบัญชีของกิจการมีสิทธิรับรู้รายได้ตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปวิธีใดก็ได้แต่ในการรับรู้รายได้ รายจ่ายเพื่อประโยชน์ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล กิจการจะต้องบันทึกบัญชีการดังกล่าวตามเกณฑ์สิทธิหรือเกณฑ์อื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรอนุมัติตามมาตรา 65 และปฏิบัติตามเงื่อนไขของมาตรา 65 ทวิและมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

4. พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากรฉบับที่ 530 วันที่ ได้สรุปไว้ดังนี้

4.1 ให้ลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลแห่งบัญชีอัตราภาษีเงินได้ แห่งประมวลรัษฎากร และคงจัดเก็บในอัตราดังต่อไปนี้ เป็นเวลาสามรอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน

4.1.1 ร้อยละยี่สิบสามของกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีแรกที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2555

4.1.2 ร้อยละยี่สิบของกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับสองรอบระยะเวลาบัญชีถัดมาที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2556

5. พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้นำบทบัญญัติมาใช้บังคับแก่บริษัทที่นำหลักทรัพย์มาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2555

การประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ การสมควรลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เป็นระยะเวลาสามรอบระยะเวลาบัญชี จาก อัตราร้อยละสามสิบเหลืออัตราร้อยละยี่สิบสามและร้อยละยี่สิบ ตามลำดับ ตั้งแต่รอบระยะเวลา บัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2555 และปรับปรุงการลดอัตราภาษีเงินได้สำหรับกำไรสุทธิ ของบริษัทที่นำหลักทรัพย์มา จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามที่กำหนดไว้ใน พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศและจูงใจการลงทุนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนจากต่างประเทศ อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนให้มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิ ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่สอดคล้องกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้มีการศึกษาไว้หลาย ๆ ด้าน ผู้วิจัยจึงขอนำผลงานวิจัยที่มีส่วน เกี่ยวข้องเพื่อมาสนับสนุนการศึกษาดังต่อไปนี้

Becker (1968) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมผู้บริหารต่อการหลบหนีภาษีด้วย แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า เมื่ออัตราภาษีต่อรายได้ที่เปลี่ยนไป 1 หน่วย (Marginal tax rate) เพิ่มขึ้นการหลบหนีภาษีจะเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยดังนั้นงานวิจัยความสัมพันธ์ ของพฤติกรรมผู้บริหารต่อการหลบหนีภาษีด้วยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์จะศึกษาถึงความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยรายจ่ายแต่ละประเภทของแต่ละกลุ่มของระดับกำไรหรือขาดทุน เนื่องจาก มีความเป็นไปได้ว่าแรงจูงใจของการตกแต่งกำไรเพื่อลดทอนกำไรสุทธิของแต่ละกลุ่มระดับกำไร มีความแตกต่างกัน โดยบริษัทอาจมีการตกแต่งบัญชีด้วยการสร้างรายการเท็จเพื่อรักษาระดับกำไร ให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราที่ต่ำลงจากความเป็นจริง

Grubert and Mutti (1991) และ Hines and Rice (1994 อ้างถึงใน กองแก้ว รัตนอุบล และวิภาดา ดันติประภา, 2548) ใช้ข้อมูลของบริษัทในปี 1982 เพื่อตรวจสอบผลของอัตราภาษีกับ ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท 200 แห่งในธุรกิจการผลิต พบว่า บริษัทข้ามชาติรายงาน กำไรสูงในประเทศที่มีภาษีต่ำ เนื่องจากบริษัทมีการโอนกำไรระหว่างบริษัทกับบริษัทย่อยโดยจะ เลือกโอนกำไรในประเทศที่มีอัตราภาษีสูงไปยังประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำผลการวิจัยปรากฏว่าอัตรา ภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศมีความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไรของบริษัทข้ามชาติ

Boynton, Dobbins and Plesko (1992) ศึกษาถึงบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ในช่วงปี 1986 - 1987 เกี่ยวกับแรงจูงใจของฝ่ายบริหารที่จะยอมรับทางเลือกอัตราภาษีเงินได้ที่น้อยลงผลงานวิจัย พบว่าก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีบริษัทที่ยอมรับทางเลือกของอัตราภาษีที่น้อยลงทำให้รายได้ค้าง

รับลดลงถึงร้อยละ 90 ในปีที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยมีการเลื่อนรายได้เข้าไปในปีที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและเร่งรับรู้ค่าใช้จ่ายในปีก่อนหน้าที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

Guenther (1993) ศึกษาถึงบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ในช่วงปี 1985 -1988 จากงานวิจัยนี้ ได้ศึกษาถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในสหรัฐอเมริกาจากอัตราภาษี 46 เปอร์เซ็นต์ ลดลงมาที่อัตรา 34 เปอร์เซ็นต์ ทำให้ผู้บริหารเกิดแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรจากอัตราภาษีที่ลดลงซึ่งผลงานวิจัยพบว่าบริษัทในตลาดหลักทรัพย์มีการปรับลดรายการคงค้างลดลงก่อนปีที่มีการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลและมีการตกแต่งกำไรจากรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีในแต่ละปัจจัยที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะ ขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร

Langli and Saudagran (1997) ศึกษาเกี่ยวกับการโยกย้ายกำไรของบริษัทในนอร์เวย์ไปยังประเทศที่มีอัตราภาษีที่ต่ำกว่า ซึ่งสมมติฐานงานวิจัยคือ บริษัทข้ามชาติที่อยู่ในนอร์เวย์จะรายงานทางการเงินเพื่อเสียภาษีน้อยกว่าบริษัทที่อยู่ในประเทศนอร์เวย์เองระยะเวลาที่ศึกษาคือปี ค.ศ. 1993 - 1996 ผลการศึกษาพบว่า บริษัทผลิต ขายปลีก และขายส่งในประเทศนอร์เวย์สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากอัตราส่วนเงินได้เพื่อเสียภาษีต่อยอดขายของบริษัทข้ามชาติต่ำกว่าบริษัทในประเทศถึง 2.6 % อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกปี และเป็นอิสระไม่ว่าจะวัดเงินได้เพื่อเสียภาษีเป็นอัตราส่วนของยอดขาย สินทรัพย์รวม หรือมูลค่าตามบัญชีของส่วนผู้ถือหุ้นดังนั้นบริษัทข้ามชาติจึงมีการโอนกำไรออกไปยังประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำเพื่อประหยัดต้นทุนทางด้านภาษี

ชนิกา อรุณวัฒนา (2547) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับรูปแบบและมูลเหตุจูงใจของการตกแต่งบัญชีในประเทศไทยโดยปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่สถานที่ตั้ง ขนาด และประเภทของ (บริษัทในและนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) ใช้แบบสอบถามจำนวน 298 ฉบับ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รูปแบบและมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งกำไรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์และนอกตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน โดยบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ๆ จะมีรูปแบบในการตกแต่งบัญชีเกี่ยวกับการทำบัญชี 2 ชุดมากที่สุด และพบว่ากลุ่มบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีมูลเหตุจูงใจในการตกแต่งงบการเงินเพื่อประโยชน์ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลมากที่สุด

แสนดี เทียนจีน (2549) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานภายหลังสิ้นสุดผลประโยชน์ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลภายหลังสิ้นสุดผลประโยชน์ทางภาษีจากผลขาดทุนสะสม เปรียบเทียบกับกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีก่อนสิ้นสุดผลประโยชน์ทางภาษีจากผลขาดทุนสะสม โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตรากำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม ในการศึกษาได้เก็บข้อมูลจากสำเนาแบบแสดงรายการ

เสถียรภาพเงินได้นิติบุคคลและข้อมูลจากงบการเงินในช่วงรอบระยะเวลาบัญชี 2536 – 2547 และ คัดเลือกกิจการที่นำผลขาดทุนสะสมที่เป็นผลประโยชน์ทางภาษีมาคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล จำนวน 120 ราย ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของผลขาดทุนสะสมมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่ารอบระยะเวลา บัญชีก่อนสิ้นสุดผลประโยชน์ทางภาษีจากผลขาดทุนสะสมมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่า รอบระยะเวลาบัญชี ก่อนสิ้นสุดผลประโยชน์ทางภาษีจากผลขาดทุนสะสมนอกจากนั้นได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างตาม ขนาดของกิจการเพื่อเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิเพื่อเสถียรภาพต่อสินทรัพย์รวมและพบว่าอัตรากำไร สุทธิเพื่อเสถียรภาพต่อสินทรัพย์รวมของกิจการขนาดเล็กมีส่วนการลดลงที่สูงกว่ากิจการขนาดใหญ่

กฤษณา กัมปนาทโกศล (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับสัดส่วน หนี้ของกิจการโดยวัดการตกแต่งกำไรจากรายการคงค้างที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร และวัด สัดส่วนการก่อหนี้ของกิจการจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity ratio) โดย เก็บข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2549 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 389 บริษัท ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมของทุกกลุ่ม อุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยการตกแต่งกำไรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ในเชิงบวกกับสัดส่วนการก่อหนี้ของบริษัทอย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับ สัดส่วนการก่อหนี้ของกิจการในแต่ละอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันกล่าวคือ การตกแต่งกำไรมี ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสัดส่วนการก่อหนี้สำหรับบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า อุปโภคบริโภคและเทคโนโลยี ในขณะที่ผลการศึกษาในบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและ อุตสาหกรรมอาหารสินค้าอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและทรัพยากรพบว่าการ ตกแต่งกำไรไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสัดส่วนการก่อหนี้

นุชนาถ ชลบุญย์ (2551) ศึกษาถึงการเฉลี่ยกำไรผ่านรายการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะ สูญของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2549 พบว่า สถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่มีการตั้งสำรองหนี้สงสัย จะสูญในการเฉลี่ยกำไร เพื่อให้ผลประกอบการที่ดีในการรายงานทางการเงินอาจเนื่องมาจากการ ตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญจะให้ประโยชน์แก่การเสถียรภาพเงินได้นิติบุคคลได้ ซึ่งผู้บริหารนิยม ใช้การตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญกันเป็นส่วนใหญ่

อารีย์ เขียงทอง (2553) ศึกษาการตกแต่งกำไรกับการดำรงรักษาเงินไขสัญญาเงินกู้ของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2551 พบว่าบริษัทที่ มีเงินไขสัญญาเงินกู้มีแนวโน้มในการตกแต่งกำไร โดยใช้รายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร เพื่อหลีกเลี่ยงการผิดเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ โดยผลการทดสอบพบว่า กลุ่มบริษัทดังกล่าวมีรายการ คงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารและจากการทดสอบเพิ่มเติมโดยบริษัทที่ไม่ผิดเงื่อนไขเงินกู้กับ

บริษัทที่ผิดสัญญาเงื่อนไขการกู้ยืมว่าบริษัทที่ไม่ผิดเงื่อนไขสัญญาเงินกู้มีแนวโน้มที่จะตกแต่งกำไรมากกว่าบริษัทที่ผิดเงื่อนไขสัญญาเงินกู้แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่ไม่ผิดเงื่อนไขสัญญาเงินกู้จะมีการใช้รายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อหลีกเลี่ยงการละเมิดเงื่อนไขสัญญาเงินกู้

สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทำให้ผู้วิจัยพบว่า การตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์พบว่ากำไรทางบัญชีเป็นข้อมูลที่สำคัญที่นักลงทุน เจ้าหนี้ รวมถึงผู้ใช้งบการเงินอื่น ๆ ใช้ในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ กล่าวคือ นักลงทุนต้องการข้อมูลทางการบัญชีเพื่อประเมินความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนส่วนเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ต้องการทราบความมั่นคงทางการเงินสภาพคล่อง และความสามารถในการชำระหนี้

งานวิจัยในอดีตได้มีการศึกษาว่ากิจการจะมีการตกแต่งกำไรจากแรงจูงใจของผู้บริหารและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนเป็นครั้งแรก การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี สัดส่วนการถือหุ้นของกิจการ การดำรงรักษาเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ อีกทั้งจากงานวิจัยของต่างประเทศพบว่าจำนวนบริษัทที่ถือหุ้นโดยผู้บริหารในสัดส่วนที่สูงมาก ๆ แสดงผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามหรือเกินความคาดหวังของฝ่ายบริหาร โดยใช้การตกแต่งกำไรมาทำให้กำไรเป็นไปตามเป้าหมายที่ฝ่ายบริหารคาดหวังไว้

หากพิจารณาจากสิ่งที่กล่าวกล่าวมาเบื้องต้นประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี พ.ศ. 2555 จะมีผลดีต่อผลประกอบการของบริษัทต่าง ๆ โดยฝ่ายบริหารจะคาดหวังการเสียภาษีในอัตราที่ต่ำลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน เจ้าหนี้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบการตัดสินใจในการใช้ข้อมูล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554 จำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม บริษัททั้งสิ้น 604 บริษัท

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลต้องการศึกษาคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการดำเนินงานอยู่ในปี 2554 และเป็นบริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินงานต่อเนื่องในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปีที่ทำการศึกษา เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบและอธิบายผลได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ต้องมีคุณสมบัติผ่านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรมยกเว้น

1.1 บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม ธุรกิจการเงิน เนื่องจากมีลักษณะการดำเนินงานและโครงสร้างงบการเงินที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่นซึ่งประกอบไปด้วยหมวดธนาคาร หมวดเงินลงทุนและหลักทรัพย์ หมวดประกันชีวิตและประกันภัย เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวมีกฎหลักเกณฑ์อื่น ๆ กำกับดูแลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทั่วไปของตลาดหลักทรัพย์มีมาตรฐานกำกับเฉพาะรูปแบบของกระแสเงินสด วิธีการของรายการคงค้างและลักษณะของการดำเนินธุรกิจแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ

1.2 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) เนื่องจากขนาดของธุรกิจมีความแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ อย่างชัดเจนมีหลักเกณฑ์ที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่แตกต่างจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และมีมูลค่าตลาดของบริษัทในกลุ่มนี้แตกต่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในสัดส่วนที่สูงขึ้น จึงไม่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

1.3 กลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่ฟื้นฟูการดำเนินงานที่มีกฎหมายหลักเกณฑ์กำกับดูแล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนมีผลประกอบขาดทุนต่อเนื่องถูกสั่งห้ามซื้อขายหลักทรัพย์หากมีการคำนวณค่าการตกแต่งกำไรอาจมีค่าการคาดเคลื่อนได้

2. เป็นบริษัท ที่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน ทั้งในรูปแบบของรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ที่ครบถ้วน โดยรอบระยะเวลารายงานทางการเงิน ณ วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม ของปี 2545-2554 จำนวน 8 ปีปฏิทิน

จากจำนวนประชากรทั้งหมดปี 2554 ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวนบริษัททั้งสิ้น 604 บริษัทเมื่อได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างข้างต้น จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 268 บริษัท

ตารางที่ 3-1 จำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554 จำนวน 604 บริษัททุกกลุ่มอุตสาหกรรม ทำการคัดเลือกตามกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ ก่อนหน้านี้นี้คงเหลือกลุ่มตัวอย่างดังนี้

รายการจำนวนบริษัท	จำนวนบริษัท	รวม
จำนวนบริษัท		
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	604	604
ประเทศไทย		
หัก บริษัทหมวดเงินลงทุนและหลักทรัพย์	- 60	544
หมวดประกันชีวิตและประกันภัย		
หัก บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่	-68	
476		
หัก บริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูดำเนินงาน	- 21	
455		
หัก ปิดรอบบัญชีอื่น	-187	268

จากเงื่อนไขการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นคงเหลือบริษัทที่นำเข้าไปสู่แบบทดลองจำนวน 268 บริษัท ดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 จำนวนบริษัทตัวอย่างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554
จำนวน 268 จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ

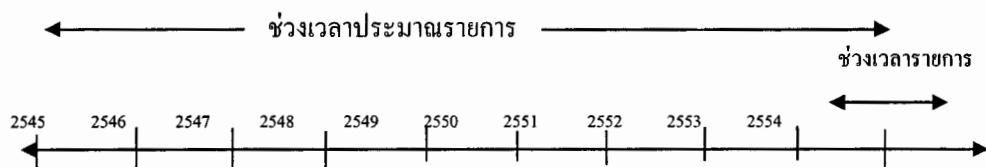
กลุ่มอุตสาหกรรมรวม	หมวดธุรกิจ	จำนวนบริษัท	
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	ธุรกิจการเกษตร	13	
	อาหารและเครื่องดื่ม	23	36
ทรัพยากร	พลังงานและสาธารณูปโภค	14	
	เหมืองแร่	2	16
เทคโนโลยี	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	8	
	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	13	21
บริการ	การท่องเที่ยวและสันทนาการ	10	
	การแพทย์	12	
	ขนส่งและโลจิสติกส์	9	
	บริการเฉพาะกิจ	1	
	พาณิชย์	10	
	สื่อและสิ่งพิมพ์	17	59
สินค้าอุตสาหกรรม	บรรจุภัณฑ์	12	
	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	9	
	ยานยนต์	9	
	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	6	
	เหล็ก	9	45
สินค้าอุปโภคบริโภค	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	10	
	ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	4	
	แฟชั่น	21	35
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	บริการรับเหมาก่อสร้าง	9	
	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	34	
	วัสดุก่อสร้าง	13	56
รวมบริษัททั้งหมด		268	268

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2554 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยรวบรวมข้อมูลจาก

1. รายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2554 นำรายงานทางการเงินในปี 2554 เพื่อมาคำนวณหารายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริง
2. รายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2546 - 2553 นำรายงานที่เก็บรวบรวมได้มาคำนวณหารายการคงค้างปกติที่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากตัวแบบที่ใช้ในงานวิจัยใช้ตัวแบบจำลอง The modified Jones ดังนั้นจึงต้องเก็บข้อมูลรายงานทางการเงินย้อนหลัง 1 ปี คือรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2545

นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตารางที่ 3-2 มาคัดเลือกกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีรายงานทางการเงินย้อนหลัง 8 ปีเพื่อนำไปคำนวณรายการคงค้างที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารโดยนำรายการคงค้างทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบจำลอง The modified jones เพื่อให้ได้สมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุดของรายการคงค้างทั้งหมดแล้วนำไปประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงเส้นของแต่ละบริษัทโดยทำการประมวลผลข้อมูลย้อนหลัง 8 ปี ตามกลุ่มอุตสาหกรรม เช่น การหารายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 ซึ่งข้อมูลของรายการคงค้างปกติที่นำมาคือข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของรายการคงค้างในปี 2546 - 2553 ซึ่งได้จากการรวบรวมการประมาณค่ารายงานทางการเงินในช่วงปี 2545 - 2553 และรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 ดังนั้นสามารถแสดงช่วงเวลาของข้อมูลที่น่าใช้ในการศึกษาได้ 2 ช่วง ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3-1 ช่วงเวลาการประมาณค่าและการทดสอบ

จากภาพจะพบว่าช่วงเวลาการประมาณค่าและช่วงเวลาการทดสอบจะซ้อนกันบางส่วน เนื่องจากการประมาณค่าตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 8 ปี ก่อนที่มีการทดสอบ เช่น

หากผู้วิจัยต้องการ ประเมินค่าตัวแปรปี 2554 ผู้วิจัยต้องใช้ข้อมูลปี 2545 - 2553 แต่เนื่องจากตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบใช้ตัวแบบทดลองของ The modified Jones ดังนั้น ช่วงเวลาการประมาณค่าและช่วงเวลาการทดสอบภาพจะแสดงในภาพที่ 3-1

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารวิทยานิพนธ์ งานวิจัย สิ่งพิมพ์ บทความ และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและศึกษาจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และแบบแสดงข้อมูลรายงานประจำปี (56-1) โดยจะมีการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่ง โดยผู้วิจัย ซึ่งจะตรวจสอบและเปรียบเทียบข้อมูล

ตัวแปรและการวัดค่า

รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารลดลงก่อนปีที่มีการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2555 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ

ตัวแปรต้น (Independent variables)

การทดสอบในสมมติฐานที่ 1 การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2555

การทดสอบในสมมติฐานที่ 2 สมมติฐานที่ 3 และสมมติฐานที่ 4 คือ ขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัทและสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร

ตัวแปรตาม (Dependent variables)

การทดสอบงานวิจัยในสมมติฐานที่ 1, 2, 3 และ 4 ใช้ตัวแปรตามตัวเดียวกันใช้วัดในการวัดการตกแต่งกำไร คือ รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารในปี 2554

การวัดค่า

สำหรับการวัดค่าจากรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารในปี 2554 ในการทดสอบการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารลดลงก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ในงานวิจัยผู้วิจัยใช้ตัวแบบจำลองของ The modified Jones เนื่องจากตัวแบบจำลอง The modified Jones เป็นตัวแบบจำลองเดียวที่แสดงความสามารถในการพยากรณ์ได้ Thomas and Zhang (2000) และยังเป็นตัวแบบที่ดีที่สุดเท่าที่มีในการทดสอบรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งการคำนวณหารายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารหาได้จากรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริง ลบด้วยรายการคงค้างปกติ (Expected current accruals) โดยการคำนวณหารายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารหาได้จากสมการตัวแบบที่ในงานวิจัยนี้ตั้งต่อไปนี้

1. การคำนวณหารายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริง (Actual accumulate current accruals)
 การคำนวณหารายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริง (Current accruals) เป็นการคำนวณหา
 การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ระยะสั้นที่ไม่ใช่เงินสดลบด้วยการเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะสั้น
 และการเปลี่ยนแปลงภาษีเงินได้ค้างจ่ายซึ่งคำนวณได้ข้อมูลรายงานทางการเงินในปี 2554 จากสมการ
 ดังต่อไปนี้

$$CACC_t = [\Delta CA_t - \Delta Cash_t] - [\Delta CL_t - \Delta STD_t] - \Delta ITP_t \quad (1)$$

โดยที่

$CACC_t$ = รายการคงค้างรวมของบริษัทในปีที่ t

ΔCA_t = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียนของบริษัทในปีที่ t

$\Delta Cash_t$ = การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของบริษัทในปีที่ t

ΔCL_t = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียนของบริษัทในปีที่ t

ΔSTD_t = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปีในปีที่ t

ΔITP_t = การเปลี่ยนแปลงของภาษีเงินได้ค้างจ่ายในปีที่ t

ค่า t = ปีที่ t โดยที่ t มีค่าตั้งแต่ 1- 8

2. การคำนวณหารายการคงค้างปกติ

การคำนวณหารายการคงค้างปกติ คำนวณหาจากตัวแบบ The modified Jones ซึ่งคำนวณ
 ได้จากการเปลี่ยนแปลงของยอดขายหารด้วยสินทรัพย์ในปี 2546 - 2553 แต่เนื่องจากตัวแบบที่ใช้
 ในงานวิจัยใช้ตัวแบบจำลอง The modified Jones ดังนั้นจึงต้องเก็บข้อมูลรายงานทางการเงิน
 ย้อนหลังเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี คือรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่ง
 ประเทศไทย ในปี 2545 โดยการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในงานวิจัยนี้มีความ
 แตกต่างอยู่ที่ปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2555 จึงใช้สมการดังต่อไปนี้เพื่อหา
 ความสัมพันธ์ของรายการคงค้างปกติที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วง
 ปี 2546 - 2553 ซึ่งคำนวณเป็นรายอุตสาหกรรมทั้งหมด 7 ตัวแบบตามรายอุตสาหกรรมตัวอย่าง

$$CACC_{it} / A_{it-1} = \beta_i (\Delta SALES_{it} / A_{it-1}) + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

โดยที่

$CACC_t$ = รายการคงค้างรวมของบริษัทในปีที่ t

ΔA_{t-1} = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์รวมของบริษัทในปีที่ t_1

$\Delta SALE_t$ = การเปลี่ยนแปลงของยอดขายรวมของบริษัทในปีที่ t

ค่า it = ปีที่ it โดยที่ t มีค่าตั้งแต่ 1 – 8

ε_{it} = ค่าการคลาดเคลื่อนของรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารในปีที่มีการเปลี่ยนแปลงภาษีเงินได้นิติบุคคล

3. การคำนวณหาการตกแต่งกำไรในปี 2554

การคำนวณหารายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารในสมการที่ 2 ของปี 2554 เพื่อสะท้อนรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งเป็นตัวที่แสดงว่ามีการตกแต่งกำไรในปี 2554 หรือไม่หาได้จากรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 ลบด้วยรายการคงค้างปกติที่เกิดขึ้นในปี 2546 – 2553 (จากสมการที่ 2) นำ $CACC_t$ จากสมการที่ 1 (Guenther, 1993) มาลดขนาดลงตามขนาดของสินทรัพย์และนำมาลบกับรายการคงค้างปกติซึ่งเขียนได้ดังต่อไปนี้

$$u_{ip} = CACC_{ip} / A_{ip-1} - \beta_i (\Delta SALES_{ip} / A_{ip-1}) \quad (3)$$

หลังจากได้คำนวณหาการตกแต่งกำไรในปี 2554 u_{ip} แล้วก็นำค่าตัวแปรที่คาดหวังของการตกแต่งกำไรที่ติดลบหรือน้อยกว่าค่าศูนย์โดยนำค่าคาดหวังที่ได้มาหาค่าทางสถิติโดยใช้วิธีทดสอบ t-Test ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าตัวแปรต้นตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ค่าที่ได้ต้องมีค่าที่ติดลบหรือน้อยกว่าค่าศูนย์หรือไม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามที่คาดหวังจึงจะนำค่าที่ได้ไปทดสอบตัวแปรอิสระ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในสมการที่ 2-4 ต่อไป

ตัวแปรในงานวิจัยการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2554 ซึ่งจะต้องผ่านการทดสอบจากสมการที่ 1 ผ่านการทดสอบแล้วจึงจะใช้ตัวแปร 3 ปัจจัยดังต่อไปนี้

- ขนาดของบริษัท
- ระดับหนี้ของบริษัท
- และสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร

เพื่อทดสอบว่าขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารมีผลต่อการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือไม่

$$u_{ip} = \beta_0 + \beta_1 \text{Size}_{ip} + \beta_2 \text{Debt}_{ip} + \beta_3 \text{MGT}_{ip} \quad (4)$$

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของทั้ง 3 ตัวแปรจะใช้การทดสอบความสัมพันธ์ของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารกับสัมประสิทธิ์ถดถอยในแต่ละตัวแปรที่ทำการศึกษาว่ามีทิศทางตามสมมติฐานที่กำหนดไว้โดยมีวิธีการวัดค่าดังต่อไปนี้

1. ขนาดของบริษัท (Firm size) คือขนาดของบริษัทที่แตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรมและขนาดบริษัทที่แตกต่างกัน ซึ่งวัดค่าตัวแปรจากขนาดของบริษัท (Firm year) แทนด้วยแปร SIZE ซึ่งใช้วัดขนาดของบริษัทคำนวณจากลอการิทึม (Logarithm) ของสินทรัพย์รวม (Total asset)
2. ระดับหนี้ของบริษัท (Debt levels) คือความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับสัดส่วนการก่อหนี้ (Earnings management and debt) คำนวณจากจากระดับหนี้สินของบริษัทซึ่งคำนวณจากหนี้สินระยะยาว: สินทรัพย์รวม
3. สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร (Percentage of outstanding share owned by Officers and Directors: MGT) คือระดับการถือหุ้นของผู้บริหาร ซึ่งวัดค่าในปี 2554 ศึกษาการเปิดเผยในรายงานทางการเงินของบริษัทที่ทำการศึกษาคำนวณจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นสี่อันดับแรกของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหาร

ตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือต้องการศึกษาการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554 ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์อย่างง่ายที่มุ่งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถแสดงเป็นตัวแบบตามสมมติฐานงานวิจัยทั้ง 4 ข้อดังต่อไปนี้

H1: บริษัทที่มีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล สมมติฐานนี้เป็นการนำค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัททั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรมมาทดสอบสมมติฐานเพื่อดูว่ารายการคงค้างก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีค่าแตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยใช้สถิติ t-Test ในการทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

จากสมมติฐานการวิจัยข้างต้น นำมาเขียนในรูปของสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

$$H_0: U_{ip} \geq 0$$

$$H_1: U_{ip} < 0$$

โดยที่ U_{ip} = ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

H_0 : บริษัทที่มีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

H_1 : บริษัทไม่มีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคล จากสมมติฐานที่ 2 – 4 นี้เป็นการหาปัจจัยในการตกแต่งกำไรได้ 3 ประการดังต่อไปนี้

$H2$: ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

สมมติฐานนี้เป็นการนำค่าเฉลี่ยของขนาดของบริษัทมาหาความสัมพันธ์กับรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัททั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรมมาทดสอบสมมติฐานเพื่อดูว่ารายการคงค้างก่อนปีที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับขนาดของบริษัท โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple regression) ในการทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

$H3$: ระดับหนี้ของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

สมมติฐานนี้เป็นการนำค่าเฉลี่ยของระดับหนี้ของบริษัทกับของรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัททั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรมมาทดสอบสมมติฐานเพื่อดูว่ารายการคงค้างก่อนปีที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับหนี้ของบริษัท โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์พหุคูณ ในการทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

$H4$: สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

สมมติฐานนี้เป็นการนำค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารกับรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัททั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรมมาทดสอบสมมติฐานเพื่อดูว่ารายการคงค้างก่อนปีที่มีการลดยอดตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์พหุคูณ ในการทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

จากสมมติฐานการวิจัยข้างต้น 3 สมมติฐานนี้ผู้วิจัยนำมาเป็นเขียนเป็นตัวแบบในการวิจัยได้ดังนี้

$$u_{ip} = \beta_0 + \beta_1 \text{Size}_{ip} + \beta_2 \text{Debt}_{ip} + \beta_3 \text{MGT}_{ip}$$

โดยที่

u_{ip} = รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารในปี 2554

$SIZE_{ip}$ = ขนาดบริษัท i ณ เวลา p คำนวณได้จากจากลอการิทึม (Logarithm) ของสินทรัพย์รวม (Total asset)

$Dabt_{ip}$ = ระดับหนี้ของบริษัท i ณ เวลา p คำนวณจากหนี้สินระยะยาว: สินทรัพย์รวม

MGT_{ip} = สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารของบริษัท i ณ เวลา p คำนวณจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นสี่อันดับแรกของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหาร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเพื่อการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือ โดยผู้บริหารและการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปจะแสดงผลในรูปของการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยฐานเบียงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของข้อมูล รวมถึงการอธิบายถึงลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เป็นการนำข้อมูลทฤษฎีมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยใช้สถิติในการทดสอบ ได้แก่ One Simple t- Test ในการทดสอบการตกแต่งกำไรในปี 2554 ซึ่งใช้รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารและการทดสอบวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ มาทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของบริษัท ระดับหนี้สินของบริษัท สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารเพื่อดูความสัมพันธ์กับตัวแปรตัวแปรตาม ซึ่งคือรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

ผลการศึกษารวบรวมข้อมูลใด ๆ จากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล จากกรณี ศึกษาผู้วิจัย ได้ศึกษาข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2554 โดยหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 จำแนกเป็น 7 กลุ่ม อุตสาหกรรมจำนวน 268 บริษัท

จากการรวบรวมข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้วิธีเลือกแบบวิธี เฉพาะเจาะจงเป็นการคัดเลือกข้อมูลจากรายงานทางการเงินประจำปีของบริษัทในระหว่างปี 2546 - 2554 โดยศึกษารายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 และการประมาณการของรายการคง ค้างปกติในช่วงปีที่ทำการทดสอบในระหว่างปี 2546 - 2553 สามารถจำแนกรายการคงค้างได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบริษัทที่มีรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 และกลุ่มบริษัทที่มีรายการประมาณ การรายการคงค้างปกติในปี 2546 - 2553 รายละเอียดจะกล่าวในบทที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม จากการดำเนินงาน แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ระหว่างปี 2554

หน่วย: ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	สินทรัพย์รวม				หนี้สินรวม			
		MEAN	SD	MAX	MIN	MEAN	SD	MAX	MIN
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	12.39	29.78	159.90	0.58	6.80	93.39	0.01	
ทรัพยากร	16	155.27	352.92	1,402.41	0.90	82.02	758.46	0.26	
เทคโนโลยี	21	24.96	36.73	151.52	0.64	16.36	130.05	0.15	
บริการ	59	14.95	38.03	274.44	0.15	8.70	211.01	0.01	
สินค้าอุตสาหกรรม	45	6.79	13.64	86.36	0.19	3.33	61.42	0.05	
สินค้าอุปโภคบริโภค	35	3.93	5.56	22.76	0.30	1.07	5.10	0.02	
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	56	21.06	51.10	374.74	0.34	11.76	211.77	0.21	
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	268	75.39	34.19	353.16	0.44	43.97	210.14	0.10	

จากตารางที่ 4-1 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยมูลค่าทางสินทรัพย์รวมสูงสุด 3 อันดับแรก

ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 155.27 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1,402.41 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.90 ล้านบาท

2. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.06 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 374.74 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.34 ล้านบาท

3. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.03 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 274.44 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.13 ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยมูลค่าทางหนี้สินรวมสูงสุด 3 อันดับแรกมีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.02 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 758.46 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.026 ล้านบาท

2. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.36 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 130.05 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.15 ล้านบาท

3. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.76 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 211.77 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.21 ล้านบาท

ตารางที่ 4 - 2 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของผู้ถือหุ้น รายได้รวม จากการดำเนินงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	ส่วนของผู้ถือหุ้น					รายได้รวม				
		MEAN	SD	MAX	MIN	MEAN	SD	MAX	MIN		
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	19.20	47.88	253.29	0.85	17.72	41.91	206.10	0.00		
ทรัพยากร	16	237.30	545.03	2,160.88	1.16	200.90	598.89	2,428.16	0.51		
เทคโนโลยี	21	41.32	65.33	281.57	0.78	23.72	38.49	131.81	0.30		
บริการ	59	23.66	66.53	485.45	0.16	11.90	30.88	191.00	0.03		
สินค้าอุตสาหกรรม	45	10.13	22.72	147.78	0.33	6.13	9.48	47.97	0.12		
สินค้าอุปโภคบริโภค	35	5.00	6.65	27.11	0.34	3.09	3.38	12.83	0.05		
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	56	79.85	32.82	586.51	0.55	12.68	49.13	368.58	0.04		
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	268	52.77	119.14	563.18	0.59	39.44	106.02	483.77	0.15		

หน่วย : ล้านบาท

จากตารางที่ 4-2 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยมูลค่าทางส่วนผู้ถือหุ้นสูงสุด 3 อันดับแรกมีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 237.30 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,160.88 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.16 ล้านบาท

2. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.82 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 586.51 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.55 ล้านบาท

3. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.66 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 485.45 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.16 ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยมูลค่าทางรายได้รวมสูงสุด 3 อันดับแรกมีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 200.90 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,428.16 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 598.89 ล้านบาท

2. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.72 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 131.81 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.30 ล้านบาท

3. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.72 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 206.10 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ล้านบาท

ตารางที่ 4-3 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของค่าใช้ขัยรวม กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	ค่าใช้ขัยรวม					กำไรสุทธิ				
		MEAN	SD	MAX	MIN	MEAN	SD	MAX	MIN		
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	17.55	41.59	203.70	0.00	0.16	0.48	2.40	-0.65		
ทรัพยากร	16	198.70	594.91	2,411.52	0.42	2.20	5.45	16.64	-2.20		
เทคโนโลยี	21	23.40	38.08	131.99	-0.13	0.32	2.34	8.78	-4.13		
บริการ	59	11.89	31.24	196.39	0.03	0.01	0.81	2.40	-5.39		
สินค้าอุตสาหกรรม	45	6.24	9.77	50.35	0.14	-0.10	0.40	0.24	-2.38		
สินค้าอุปโภคบริโภค	35	3.08	3.34	12.66	0.05	0.00	0.09	0.22	-0.27		
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	56	12.57	48.71	365.38	-0.08	0.11	0.55	3.20	-1.25		
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	268	39.06	109.66	481.71	0.06	0.38	1.44	4.84	-2.32		

หน่วย : ล้านบาท

จากตารางที่ 4-3 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายสูงสุด 3 อันดับแรกมีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 198.70 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,411.52 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.42 ล้านบาท

2. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.40 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 131.99 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -0.13 ล้านบาท

3. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.55 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 203.70 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยมูลค่าทางกำไรสุทธิสูงสุด 3 อันดับแรกมีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 16.64 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -2.20 ล้านบาท

2. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.32 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 8.78 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -4.13 ล้านบาท

3. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.16 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.40 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -0.65 ล้านบาท

ตารางที่ 4 - 4 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม ส่วนของผู้ถือหุ้น รายได้รวมจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิ รวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554

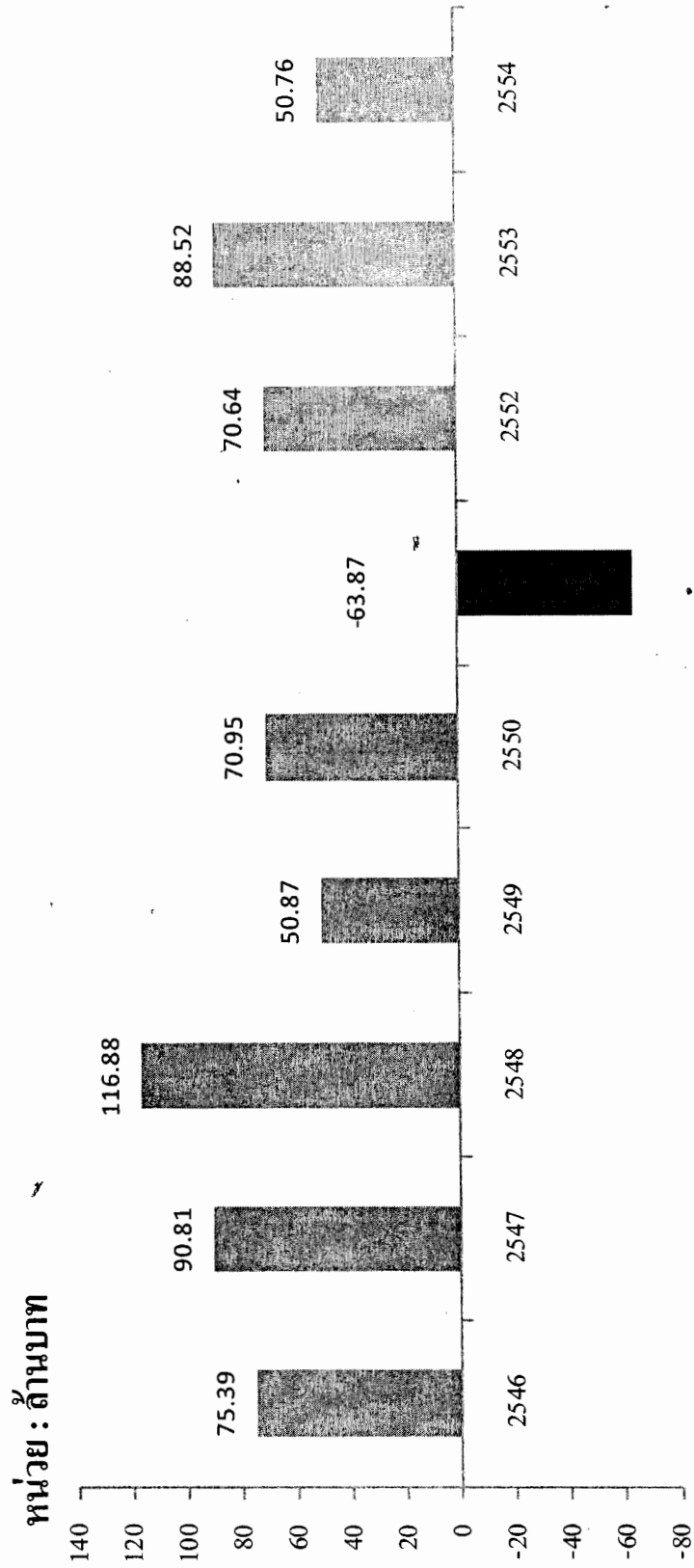
หน่วย : ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	ค่าใช้จ่ายรวม			
		MEAN	SD	MAX	MIN
สินทรัพย์รวม	268	22.24	96.29	1,402.41	0.15
หนี้สินรวม	268	12.16	53.66	758.46	0.01
ส่วนของผู้ถือหุ้น	268	34.40	149.71	2,160.88	0.16
รายได้รวม	268	22.94	152.52	2,428.16	0.00
ค่าใช้จ่ายรวม	268	22.75	151.45	2,411.52	-0.13
กำไรสุทธิ	268	-0.18	1.62	16.64	-5.39
ค่าเฉลี่ยรวม	268	19.11	100.87	1,529.67	-0.86

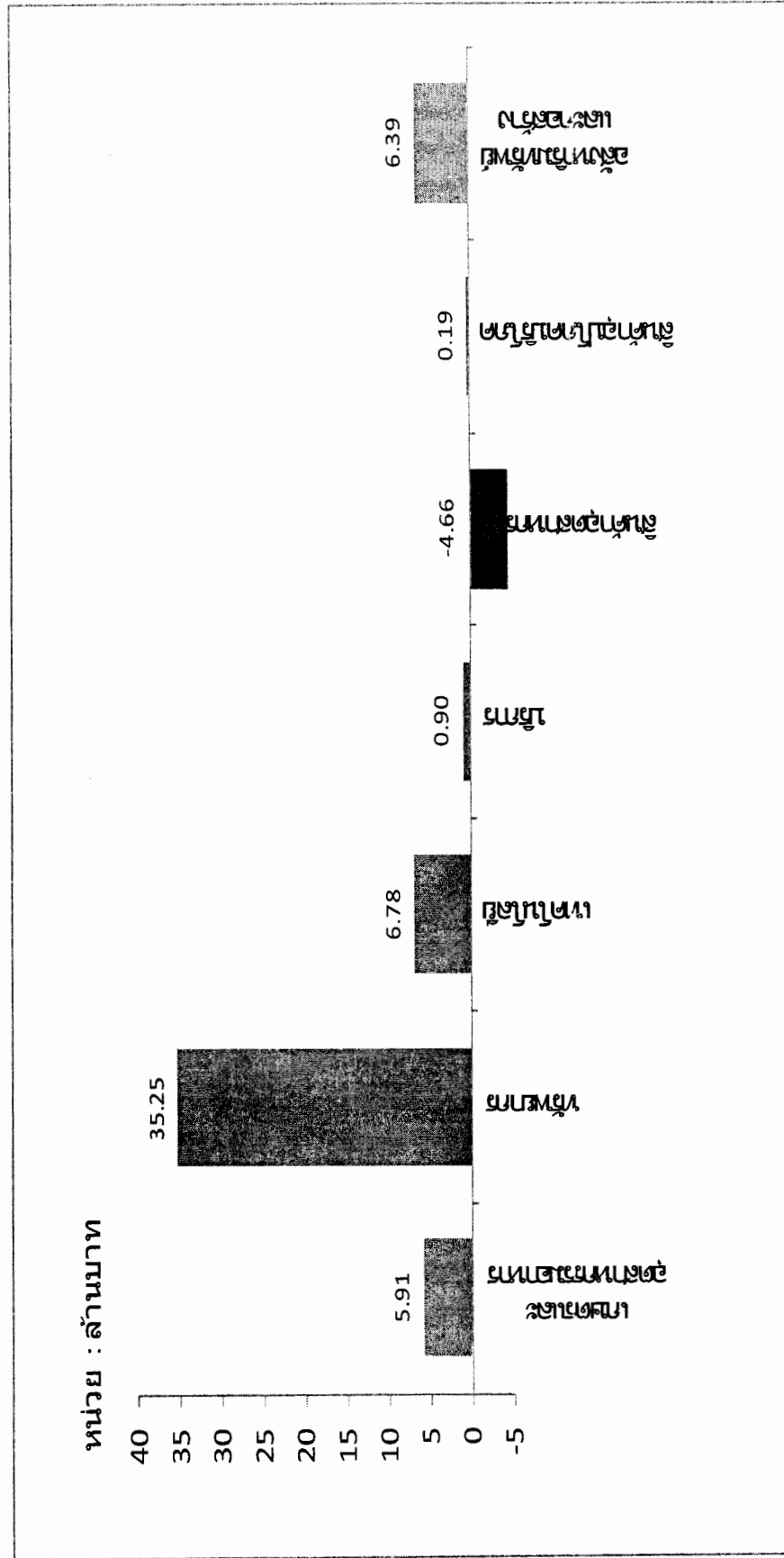
จากตารางที่ 4 - 4 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.24 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1,402.41 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.15 ล้านบาท
2. หนี้สินรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.16 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 758.46 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.01 ล้านบาท
3. ส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.40 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,160.88 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.16 ล้านบาท
4. รายได้รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.94 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,428.16 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.00 ล้านบาท
5. ค่าใช้จ่ายรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.75 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,411.52 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ - 0.13 ล้านบาท
6. กำไรสุทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.18 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 16.64 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ - 5.39 ล้านบาท

ตารางที่ 4-5 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของกำไรสุทธิจากการดำเนินงานรวมของบริษัทตัวอย่างจำนวน 268 บริษัท ปี 2546 - 2554

ตารางที่ 4-6 ค่าทางสถิติเบื้องต้นของกำไรสุทธิจากการดำเนินงานแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 268 บริษัท ปี 2554

จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกข้างต้น สามารถวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นดังต่อไปนี้

ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทกลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดสอบตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและคำนวณหารายการคงค้างโดยคลยพินิจของผู้บริหาร โดยใช้ตัวแบบของ The modified Jones ในการประมาณค่ารายการคงค้างจริงที่เกิดขึ้นในปี 2554 โดยมีทั้งหมด 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก คำนวณหารายการคงค้างจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งคำนวณได้จากสมการ

$$CACC_t = [\Delta CA_t - \Delta Cash_t] - [\Delta CL_t - \Delta STD_t] - \Delta ITP_t$$

ภายหลังจากนำข้อมูลเข้าสู่สมการแล้ว จะทำให้ได้รายการคงค้างจริงที่เกิดขึ้นในปี 2554 จาก (ผลต่างของการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์หมุนเวียนหักด้วยเงินสด) - (ผลต่างของหนี้สินหมุนเวียนหักด้วยหนี้สินระยะยาวที่ครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี) - การเปลี่ยนแปลงของภาษีเงินได้ค้างจ่าย รายการคงค้างจริงที่เกิดขึ้นทุกแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมแสดงผลตามตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4 - 7 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการคงค้างจริงที่เกิดขึ้นแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมด 7 กลุ่มอุตสาหกรรมในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 บริษัท ปี 2554

หน่วย : ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	MEAN	SD	MAX	MIN
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	3.75	9.12	42.35	0.01
ทรัพยากร	16	15.13	26.42	100.72	0.18
เทคโนโลยี	21	3.01	4.57	18.04	-3.63
บริการ	59	0.65	3.14	15.28	-11.50
สินค้าอุตสาหกรรม	45	1.46	3.21	20.59	-2.04
สินค้าอุปโภคบริโภค	35	1.01	1.03	5.02	0.07
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	56	6.30	9.90	55.47	-0.03
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	268	3.48	9.43	100.72	-11.50

จากตารางที่ 4-7 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างจิ้งที่เกิดขึ้น มีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 42.35 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.01 ล้านบาท
2. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.13 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 100.72 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.18 ล้านบาท
3. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 18.04 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -3.63 ล้านบาท
4. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.65 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 15.28 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -11.50 ล้านบาท
5. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 20.59 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -2.04 ล้านบาท
6. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.02 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 0.07 ล้านบาท
7. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.30 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 55.47 ล้านบาท ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -0.03 ล้านบาท

ขั้นตอนที่สอง นำรายการคงค้างปกติทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบ The Modified Jones จะได้สมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุดของรายการคงค้างทั้งหมดเพื่อนำไปประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงเส้นของแต่ละบริษัท รายละเอียดตัวแบบมีดังนี้

$$CACC_{it} / A_{it-1} = \beta_i |\Delta SALES_{it} / A_{it-1}| + \varepsilon_{it}$$

ในการประมาณการค่าสัมประสิทธิ์นั้น ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวแบบดังกล่าว โดยเก็บข้อมูลย้อนหลัง 8 ปี จากนั้นนำข้อมูลเข้าสู่สมการถดถอย (Multiple regression) เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้ข้อมูลเป็นกลุ่ม แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์

ตารางที่ 4-8 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการคงค้างปกติแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 บริษัท

หน่วย : ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	MEAN	SD	MAX	MIN
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	-6.43	47.35	251.90	-52.52
ทรัพยากร	16	0.14	2.73	10.12	-2.20
เทคโนโลยี	21	15.50	33.36	124.79	-15.99
บริการ	59	1.01	86.51	242.93	-383.32
สินค้าอุตสาหกรรม	45	20.32	166.58	786.68	-327.15
สินค้าอุปโภคบริโภค	35	5.47	27.36	92.25	-118.78
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	56	-3.33	53.72	330.51	-66.82
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	268	4.88	85.66	786.68	-383.32

จากตารางที่ 4-8 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยของการรายการคงค้างปกติแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมในปี 2554 มีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -6.43 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 251.90 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -52.52
2. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.14 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 10.12 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -2.20
3. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.50 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 124.79 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -15.99
4. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.01 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 242.93 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -383.32
5. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.32 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 786.68 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -327.15
6. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.47 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 92.25 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -118.78

7. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ - 3.33 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 330.51 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ - 66.82

ขั้นตอนที่สาม เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวแล้วให้นำค่าดังกล่าวเข้าสู่ตัวแบบของ The Modified Jones เพื่อคำนวณหารายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งแสดงเป็นตัวแบบดังนี้

$$u_{ip} = CACC_{ip} / A_{ip-1} - \beta_i (\Delta SALES_{ip} / A_{ip-1})$$

โดยผลลัพธ์ที่ได้จากตัวแบบ คือรายการคงค้างปกติของบริษัทในกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-9 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของผู้บริหารแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 บริษัท

หน่วย : ล้านบาท

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปีบริษัท	MEAN	SD	MAX	MIN
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	4.13	11.68	57.65	-4.09
ทรัพยากร	16	3.52	9.07	35.36	-5.17
เทคโนโลยี	21	2.03	7.29	22.09	-6.84
บริการ	59	1.66	4.65	28.63	-10.71
สินค้าอุตสาหกรรม	45	-1.79	11.21	2.85	-74.48
สินค้าอุปโภคบริโภค	35	3.97	16.26	71.47	-8.71
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	56	-0.49	5.55	23.32	-21.24
ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม	268	-1.40	9.83	71.47	-74.48

จากตารางที่ 4-9 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้
 กลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยของรายการคงค้าง โดยเฉลี่ยพินิจของผู้บริหารแยก
 ตามกลุ่มอุตสาหกรรม,
 ในปี 2554 มีดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 57.65 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -4.09
2. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 35.36 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -5.17
3. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.03 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 22.09 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -6.84
4. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 28.63 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -10.71
5. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.79 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.85 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -74.48
6. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 71.47 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -8.71
7. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.49 ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 23.32 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ -21.24

การทดสอบสมมติฐานงานวิจัยที่ 1

จากวัตถุประสงค์ข้อแรกของการวิจัยเพื่อศึกษาว่ามีการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2555 โดยศึกษาจากรายการคงค้างปกติที่เกิดขึ้นในปี 2545 - 2553 และรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1

H1 : บริษัทที่มีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยมีสมมติฐานทางสถิติดังนี้

$$H_0: U_{ip} \geq 0$$

$$H_1: U_{ip} < 0$$

โดยที่ U_{ip} = ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

ตารางที่ 4-10 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานของรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 จากกลุ่ม
อุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่มในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 บริษัท

One Sample t-Test

รายการ (n=268)	Mean Difference	SD Deviation	t	Sig(1-tailed)
U_{IP}	- 1.40	0.60	2.33	0.01**

test

จากตารางที่ 4-10 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

การทดสอบสมมติฐานของค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่ง
บริษัทที่มีค่าคาดหวังของการตกแต่งกำไรที่ติดลบหรือค่าที่น้อยกว่าโดยนำค่าคาดหวังที่ได้มาหาค่า
ทางสถิติตามสมมติฐานที่ 1 ผลการทดสอบพบว่าทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.40 เท่า
ค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 2.33 เท่าและค่า P-Value เท่ากับ 0.01** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05
ด้วยความเชื่อมั่น 95 % จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ H_0 แสดงว่าบริษัทมีรายการคงค้างติดลบใน
ปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล จากผลการทดสอบดังกล่าวยอมรับสมมติฐาน
งานวิจัย แสดงให้เห็นว่ามีการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติ
บุคคลในปี 2555 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การทดสอบสมมติฐานงานวิจัยที่ 2, 3 และ 4

H2: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงิน
ได้นิติบุคคล

H3: ระดับหนี้ของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษี
เงินได้นิติบุคคล

H4: สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อน
ปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากสมมติฐานการวิจัยข้างต้นทั้ง 3 สมมติฐานนำมาเขียนในรูปของตัวแบบของ
สมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

$$u_{ip} = \beta_0 + \beta_1 \text{Size}_{ip} + \beta_2 \text{Debt}_{ip} + \beta_3 \text{MGT}_{ip}$$

โดยที่

$$u_{ip} = \text{รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารในปี 2554}$$

SIZE_{ip} = ขนาดบริษัท i ณ เวลา p คำนวณได้จากจากลอการิทึม (Logarithm) ของสินทรัพย์รวม (Total asset)

Dabt_{ip} = หนี้สินของบริษัท i ณ เวลา p คำนวณจากหนี้สินระยะยาว : สินทรัพย์รวม

MGT_{ip} = สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารของบริษัท i ณ เวลา p คำนวณจากเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นสี่อันดับแรกของผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหาร

ก่อนที่จะทดสอบตามสมมติฐานที่ 2 - 4 ต้องวัดค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระโดยใช้ตัวแบบการถดถอยเชิงพหุเป็นตัวแทนที่มีการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระจำนวนมากกว่า 1 ตัว ดังนั้นตัวแปรอิสระอาจเป็นไปได้ว่ามีความสัมพันธ์กันเองซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระนี้ เรียกว่า Multicollinearity โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Person correlation coefficient) ในการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระในครั้งนี้

ตารางที่ 4 - 11 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

Correlations				
	SIZE	DA	MGT	
SIZE Person Correlation	1	0.417**	0.019	
Sig.(2-tailed)		0.000	0.754	
N	268	268	268	
DA Person Correlation	0.417**	1	-0.039	
Sig.(2-tailed)	0.000		0.530	
N	268	268	268	
MGT Person Correlation	0.019	-0.039	1	
Sig.(2-tailed)	0.754	0.530		
N	268	268	268	

ผลการทดสอบสามารถแสดงได้ดังนี้ว่าสัดส่วนที่ถือหุ้น โดยผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดของบริษัทและระดับหนี้ของบริษัท และค่าสหสัมพันธ์ของขนาดของบริษัทกับระดับหนี้ของบริษัทมีความสัมพันธ์กัน แต่อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ของขนาดของบริษัทกับระดับหนี้ของบริษัทมีค่าสหสัมพันธ์ในระดับ 0.417 ความสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับที่รับได้เพราะยังต่ำกว่าในระดับที่ 0.50

บริษัทที่มีค่าสหสัมพันธ์ในระดับ 0.417 ความสัมพันธ์ยังอยู่ในระดับที่รับได้เพราะยังต่ำกว่าในระดับที่ 0.50

ตารางที่ 4 -12 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานของรายการคงค้างที่เกิดขึ้นจริงในปี 2554 จากกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่มในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 บริษัท โดยตัวแบบของ

$$u_{ip} = \beta_0 + \beta_1 \text{Size}_{ip} + \beta_2 \text{Debt}_{ip} + \beta_3 \text{MGT}_{ip}$$

Unstandardized Coefficients				
Model	Expect Sign	B	t	Sig
1	(Constant)	16.827	2.601	0.001
	SIZE	-2.517	-2.562	0.011
	DA	10.092	2.008	0.046
	MGT	-0.001	-0.002	0.983

a. Dependent Variable: UIP

R Square = 0.020**

Adjusted R Square = 0.017**

Dubin-Watsons = 0.191**

หมายเหตุ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4 - 12 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ผลจากการทดสอบ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Variation)

ค่า $R^2 = 0.020^{**}$ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทที่มีค่าคาดหวังของการตกต่ำกว่าที่คิดลบหรือค่าที่น้อยกว่าโดยนำค่าคาดหวังที่ได้มาหาค่าทางสถิติในสมมติฐานที่ 2 สมมติฐานที่ 3 และสมมติฐานที่ 4 ผลการทดสอบพบว่าทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่นำมาทดสอบ

1. ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ (B) มีค่าเป็นลบ ค่าสถิติทดสอบ (t) -2562 และค่า Sig 0.011 ซึ่ง

น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยความเชื่อมั่น 95 % จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ

2. ระดับหนี้ของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ (B) มีค่าเป็นบวก ค่าสถิติทดสอบ (t) 2.008 และค่า Sig 0.046 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยความเชื่อมั่น 95 % จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ

3. สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ (B) มีค่าเป็นลบ ค่าสถิติทดสอบ (t) -0.002 และค่า Sig 0.983 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยความเชื่อมั่น 95 % จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ

โดยผลการทดสอบสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Guenther (1994) พบว่าการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างก่อนปีปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในงานวิจัยซึ่ง จากผลทดสอบทั้ง 3 สมมติฐานดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่าจากเหตุการณ์การปรับลดอัตราภาษีเงินได้ในประเทศไทย ปี 2555 มีผลต่อการยอมรับสมมติฐานงานวิจัยในสมมติฐานที่ 1 สมมติฐานที่ 2 สมมติฐานที่ 3 และไม่ยอมรับสมมติฐานที่ 4 แสดงให้เห็นว่าจากเหตุการณ์การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีผลต่อการตกแต่งกำไรในปัจจุบันที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์เกี่ยวข้องทั้ง 2 ปีวิจัย คือขนาดของบริษัทและระดับหนี้ของบริษัท อย่างไรก็ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4 - 13 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
H1: บริษัทที่มีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ยอมรับ
H2: ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับ รายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ยอมรับ
H3: ระดับหนี้ของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ยอมรับ
H4 : สัดส่วนการถือหุ้นที่ถือ โดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	ปฏิเสธ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของบริษัทนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยหนึ่งในแรงจูงใจในงานวิจัยคือการตกแต่งกำไรก่อนปีที่มีการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2554 โดยเลือกข้อมูลจากรายงานทางการเงินประจำปีของกลุ่มตัวอย่าง การศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 268 บริษัทจาก 7 กลุ่มอุตสาหกรรม

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยของบริษัทในครั้งนี้ทั้งหมด 7 กลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี 2546 - 2554 จากจำนวนบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 268 บริษัทพบว่าในกลุ่มอุตสาหกรรมมีรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.79 เท่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.85 เท่า และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด -74.48 เท่า ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลน้อยที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เท่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 57.65 เท่า และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด -4.09 เท่า ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการทดสอบสมมติฐานวิจัยที่มีผลต่อการทดสอบการตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้แก่ ปัจจัยดังต่อไปนี้ขนาดของบริษัท ระดับหนี้ของบริษัทสัดส่วนที่ถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

การตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ผู้วิจัยใช้สถิติในการทดสอบ t-Test เพื่อทดสอบว่ามีการตกแต่งกำไรก่อนปีที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี 2554 จากผลการทดสอบทางสถิติพบว่า

การตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านรายการคงค้าง โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านลบกับขนาดของบริษัทจากผลการ

ทดสอบทางสถิติพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ลดลงซึ่งสามารถอธิบายว่ารายการคงค้างปีก่อนหน้าที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งมีการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านลบกับขนาดของบริษัทเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านรายการคงค้าง โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านลบกับระดับหนี้ของบริษัท จากผลการทดสอบทางสถิติพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ลดลงซึ่งสามารถอธิบายว่ารายการคงค้างปีก่อนหน้าที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งมีการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านลบกับระดับหนี้ของบริษัทเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจของเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านรายการคงค้าง โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านลบกับสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหาร จากผลการทดสอบทางสถิติพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ลดลงซึ่งสามารถอธิบายว่ารายการคงค้างปีก่อนหน้าที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งมีการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ทางด้านลบกับสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารแต่ไม่ยอมรับความสัมพันธ์กับสัดส่วนการถือหุ้นที่ถือโดยผู้บริหารที่เกี่ยวข้องอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยโดยสรุป ชี้ให้เห็นว่าการตกแต่งกำไรก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวนบริษัทตัวอย่าง 268 บริษัท ที่ทำการวิจัยเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 7 กลุ่ม จำนวนบริษัทตัวอย่าง 268 บริษัท โดยเฉลี่ยมีรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ลดลงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างก่อนปีลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ผลการทดสอบสอดคล้องกับทฤษฎีความหวังด้านแรงจูงใจของผู้บริหารในการตกแต่งกำไรเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการและต้นทุนธุรกรรม และการศึกษาเชิงประจักษ์ของกันท์เชอ (Guenther, 1993) ด้านแรงจูงใจการตกแต่งกำไรของฝ่ายบริหารที่ต้องการให้รายการคงค้างลดลงก่อนปีที่มีการเปลี่ยนแปลงลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

อย่างไรก็ตามเห็นได้ว่าจากผลการวิเคราะห์รายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ลดลงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจากเหตุการณ์ในการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ในอดีตของสหรัฐอเมริกาที่มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในปี

1986 และงานวิจัยงานวิจัยการตกแต่งกำไรจากเหตุการณ์ลอร์ดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล จากกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2554 ซึ่งการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ของบริษัทมีรายการคงค้างติดลบในปีก่อนหน้าที่มีการลอร์ดอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคล ขนาดของบริษัท และระดับหนี้ของบริษัทตรงกับงานวิจัยของต่างประเทศสำหรับผลของการทดสอบที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจจะเป็นไปได้ว่าผู้บริหารแม้จะถือหุ้นจำนวนน้อยก็จะมีผลตอบแทนจากการดำเนินงานในรูปแบบของโบนัส เป็นต้น ดังนั้นการถือหุ้นจะไม่มีผลต่อการตกแต่งกำไรแม้ว่าผู้บริหารจะถือหุ้นจำนวนมากหรือจำนวนน้อยก็ตามก็จะเลือกการตกแต่งกำไรเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงลอร์ดอัตรากำไรเปิดช่วงโหว่ในการตกแต่งกำไรในส่วนนี้ไม่ว่าผลตอบแทนที่ได้จะมากหรือน้อยก็ตาม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. อาจมีการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เช่น บริษัทที่จดทะเบียนนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และกลุ่มบริษัทขนาดกลาง
2. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการตกแต่งกำไรจากการเปลี่ยนแปลงอัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลในปี 2554 เท่านั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาออกไปอีก 5 ปี
3. ตัวแบบที่ใช้ในการประมาณค่าของรายการคงค้างมีหลายตัวแบบ อาจเปลี่ยนตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง เพื่อให้ได้รายการคงค้างที่มีค่าคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

บรรณานุกรม

- กฤษณา กัมปนาท . (2551). *การตกแต่งกำไรกับสัดส่วนการถือหุ้น*. งานนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กอบแก้ว รัตนอุบล และวิภาดา ตันติประภา. (2548). *กระบวนการค้นคว้าของวิชาชีพบัญชีเพื่อการบริหารธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: เวลาคี.
- กัลยา วานิชย์ บัญชา. (2552). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล* (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิกา อรุณวัฒนา. (2547). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับรูปแบบและมูลเหตุจูงใจของการตกแต่งบัญชีในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ช่อทิพย์ สมแจ้. (2556). *การตกแต่งกำไรภายใต้แรงจูงใจทำกำไรให้เป็นไปตามที่นักลงทุนคาดหวังจากการพยากรณ์ของนักวิเคราะห์ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชนาถ ชลบุญย์. (2551). *การเกลี้ยกำไรโดยผ่านรายการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ: กรณีศึกษาสถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพรรณ ดำรงสุขนิวัฒน์ และปัญญา อิศระรวานิช . (2556). *ความสัมพันธ์ของขนาดกิจการกับการตกแต่งกำไรของกิจการในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ : หลักฐานเชิงประจักษ์ จากประเทศไทย*. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 9(26), 161-173.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2543). *คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?*. กรุงเทพฯ: ไอโอนิค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส.
- วนิดา พงษ์ศักดิ์ชาติ. (2554). *เอกสารประกอบการสอนวิชาสถิติสำหรับงานวิจัย*. ชลบุรี: คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสนาะ ตียาวี. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แสนดี เทียนจิน. (2549). *การศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกิจการก่อนและหลังสิ้นสุดผลประโยชน์ทางภาษีจากผลขาดทุนสะสมมาไม่เกินห้ารอบระยะเวลาบัญชี*. งานนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2550). พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551. เข้าถึงได้จาก http://www.sec.or.th/laws_notification/file_dw_th/secact_no4_th.pdf
- อรจิรา ปัญจะเทวกุลปต์. (2549). การตกแต่งบัญชีเพื่อประโยชน์ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านบัญชีรายจ่าย. งานนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อโนทัย ตริวานิช. (2548). สถิติธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3). ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์ (2548).
- อารีย์ เชียงทอง. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับการดำรงรักษาเงินปันเงินกู้ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ayres, F. L. (1994). Perceptions of earnings quality: What managers need to know. *Management Accounting*, (March), 27-29.
- Beatty, A. & Weber, J. (2003). The effects of debt contracting on voluntary accounting method changes. *Journal of Accounting and Economic*, 78, 119-142.
- Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *Journal of Political Economy*, 76(2), 169-217.
- Boynton, C. E.; Dobbins, P. S. & Plesko, G. A. (1992). Earnings management and the corporate alternative minimum tax. *Journal of Accounting Research*, 30, 131-153.
- Choi, W. W.; Gramlich, J. D., & Thiomas, J. K. (1991). Potential errors in detecting earnings management: reexamining studies of the AMT. *Contemporary Accounting Research*, 18(4), 571-613.
- Beasley, M. S. (1996). An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud. *The Accounting Review*, 71, 443-465.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. M. (1995). American accounting association. *The Accounting Review*, 70(2), 193-255.
- Defound, M. L. & Jiambalvo, J. (1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economic*, 17, 145-176.
- Degeorge, F.; Patel, J. & Zeckhauser, R. (1999). Earning management to exceed thresholds. *Journal of Business*, 72(1), 1-13.

- Dichev, I. (1997). Earnings management to avoid earnings decrease and losses. *Journal of Accounting and Economic*, 24, 99-126.
- Guenther, D. A. (1993). Earnings management in response to corporate tax rate changes: Evidence from the 1986 tax reform Act. *Journal of Accounting and Economic*, 69, 230-243.
- Healy, P. M. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decision. *Journal of Accounting and Economic*, 7, 85-107.
- Healy, P. M. & Wahlen, J. M. (1999). A Review of the earnings management literature and its implications standard setting. *Accounting Horizons*, 13, 365-383.
- Jones, J. J. (1991). Earnings management during import relief investigation. *The Accounting Review*, 29, 193-288.
- Jensen, M. C. & Meckling, W. H. (1975). Theory of the firm: managerial behavior, agency cost and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Mulford, C. W. & Comiskey, E. E. (1996). *Financial Warnings*. New York: John Wiley & Sons.
- Schroeder, R. G. (1995). *Operations management: decision making in the operationsfunction*. New York: McGraw-Hill.
- Scott, R. W. (2000). *Financial accounting theory* (2nd ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Manzon, G. B. (1992). Earnings management of firms subject to the alternative minimum tax. *Journal of the American Taxation Association* 14, 88-111.
- Hermalin, B., & Weisbach, M. (1991). The effects of board composition and direct incentives on firm performance. *Financial Management*, 20(4), 101-12.
- White, G. I.; Sondhi, A. C., & Fried, D. (1997). *The analysis and use of financial statements* (3rd ed.). New York: John Wiley.
- Piet, S.; Heidi & Marleen, W. (2006). *Earnings management and debt*. Belgium: Faculty of Economics and Applied Economics Wetenschappen, Departement of Accountancy, Finance and Insurance (AFI). Katholieke Universiteit Leuven.
- Langli, J. C. & Saudagaran, S. M. (1997). Taxable income differences between foreign and domestic controlled corporations in Norway. *European Accounting Review*, 13(4), 713-741.

- McNichols, F. M. (2000). *Research design issues in earning management studies*. *Journal of Accounting and Public Policy*, 19, 313-345.
- Schroeder, R. G. (1995). *Operations management: Decision making in the operationsfunction*. New York: McGraw-Hill.
- Sweeney, A. P. (1994). Detecting earnings management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225
- Warfield, T. D.; Wild, J. J. & Wild, K. L. (1994). Managerial ownership, accounting choices, and informativeness of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 20(1), 61-91.
- Thomas, S., & Zhang, L. (2000). Post baccalaureate wage growth with in 4 years of graduation: The effects of college major, quality, and college major. *Research in Higher Education*, 42(5), 517-540.
- Watts, R. L. & Zimmerman, J. L. (1986) *Positive accounting theory*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Xie, C. R., & Firth, M. (2005). Earnings management, surplus free cash flow, and external monitoring. *Journal of Business Research*, 58(6), 766- 776.